

MATURITNÍ
ZKOUŠKA

z německého
jazyka

Písenná práce

OBSAH

Úvod	5
1 Písemná práce jako součást maturitní zkoušky z německého jazyka	6
1.1 Obecná struktura písemné práce a skóre	6
1.2 Čas vymezený na testování	7
1.3 Povolené pomůcky	7
2 Testový sešit a záznamový arch	7
2.1 Práce s testovým sešitem	7
2.2 Práce se záznamovým archem	8
3 Požadavky na písemný projev žáka	8
4 Zadání písemné práce	10
5 Rozsah textu a počítání slov	12
6 Slohové útvary	13
6.1 Korespondence	15
6.1.1 Dopis	15
6.1.2 E-mail	19
6.1.3 Motivační dopis	21
6.1.4 Pozvánka	22
6.1.5 Žádost	23
6.2 Charakteristika	24
6.3 Vypravování	26
6.4 Článek	28
6.5 Popis	30
6.6 Zpráva, oznámení	32
6.7 Návod, instrukce	34
7 Hodnocení písemné práce	36
7.1 Kritéria hodnocení písemné práce	36
7.2 Hodnocení písemné práce podle kritérií hodnocení	39
7.2.1 Zpracování zadání a obsah	39
7.2.2 Organizace a koheze textu	47
7.2.3 Slovní zásoba a pravopis	52
7.2.4 Mluvnické prostředky	57
8 Přílohy	64
Příloha 1: Titulní strana testového sešitu	64
Příloha 2: Záznamový arch	65
Příloha 3: Kritéria hodnocení pro 1. část písemné práce	67
Příloha 4: Kritéria hodnocení pro 2. část písemné práce	68

ÚVOD

Příručka má sloužit jako informační opora učitelům a žákům středních škol při přípravě na **dílčí zkoušku ve společné části maturitní zkoušky z německého jazyka – písemnou práci**. Její obsah vychází z požadavků na žáka vymezených v *Katalogu požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky*¹ i ze zkušeností získaných v průběhu hodnocení písemných prací v rámci maturitní zkoušky ve školním roce 2011/2012. Obsah příručky zároveň reflektuje dotazy učitelů a žáků, které jsme obdrželi po skončení písemné části maturitní zkoušky ve školním roce 2011/2012 prostřednictvím informační linky CERMATu.

Věříme, že vám příručka poslouží jako zdroj informací o písemné práci z německého jazyka a umožní vám nahlédnout do problematiky psaní a hodnocení písemné práce. Položíte-li si během četby materiálu otázky, na které v něm nenajdete odpovědi, neváhejte nás kontaktovat prostřednictvím informační linky CERMATu (info@novamaturita.cz).

¹ Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání: Katalog požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky platný od školního roku 2009/2010. Německý jazyk. Základní úroveň obtížnosti. Praha: MŠMT, 2008. Dostupný na www.novamaturita.cz/katalogy-pozadavku-1404033138.html

1 PÍSEMNÁ PRÁCE JAKO SOUČÁST MATURITNÍ ZKOUŠKY Z NĚMECKÉHO JAZYKA

Písemná práce je jednou ze tří dílčích zkoušek společné části maturitní zkoušky z německého jazyka. Aby žák uspěl u celé maturitní zkoušky z německého jazyka, musí uspět ve všech třech dílčích zkouškách, tedy i v písemné práci. Pokud žák v písemné práci neuspěje, nemusí opakovat celou maturitní zkoušku z německého jazyka, ale opakuje jen tu dílčí zkoušku, v níž neuspěl.

Dílčí zkouška	Čas na konání zkoušky	Váha dílčí zkoušky
Didaktický test	95 min.	50 %
Písemná práce	60 min.	25 %
Ústní zkouška	15 min.	25 %

Písemnou práci píše žák v tentýž den jako didaktický test. Písemná práce následuje po didaktickém testu. Jednotné zkušební schéma, tedy den a čas konání písemné práce, je zveřejněno CERMATem před konáním MZ v daném školním roce a zkušebním termínu.

Písemné práce z německého jazyka jsou hodnoceny centrálně, vyškolenými a certifikovanými hodnotiteli, dle centrálně stanovené a jednotné metodiky a kritérií hodnocení. Originál záznamového archu žáka zůstává po ukončení testování ve škole. Ihned po skončení písemné maturitní práce jsou do CERMATu elektronickou cestou zaslány naskenované záznamové archy žáků k hodnocení a dalšímu zpracování výsledků.

1.1 OBECNÁ STRUKTURA PÍSEMNÉ PRÁCE A SKÓRE

Písemná práce z německého jazyka se skládá **ze dvou částí. Každá část obsahuje jednu úlohu, která je specifikována zadáním.** V každé části písemné práce žák zpracovává v požadovaném rozsahu slov jedno téma/jednu komunikační situaci.

V první části písemné práce lze získat nejvýše **24 bodů**, ve druhé části nejvýše **12 bodů**. V písemné práci tedy může žák dosáhnout maximálně **36 bodů**.

Část PP	1. část	2. část	Celkem v PP
Váha části	24 bodů	12 bodů	36 bodů
Požadovaná délka textu	120–150 slov	60–70 slov	180–220 slov

Pro písemnou práci je mezní hranice úspěšnosti stanovena na 44 % z maximálního skóre. Aby žák v písemné práci uspěl, musí získat **nejméně 16 bodů**.

Získané body za obě části se sčítají. V praxi to znamená, že žák, který získal např. 10 bodů za první část písemné práce a 6 bodů za 2. část písemné práce, celkově v písemné práci uspěje. Pokud žák napíše jen první část písemné práce a získá za ni nejmeně 16 bodů, uspěje v celé písemné práci, přestože získá 0 bodů za druhou část písemné práce.

1.2 ČAS VYMEZENÝ NA TESTOVÁNÍ

Na písemnou práci z německého jazyka je vyhrazeno **60 minut. Jejich součástí je i čas na přečtení a promyšlení zadání a zápis odpovědí do záznamového archu.**

Žák by se měl dostatečně dlouhou dobu před konáním maturitní zkoušky seznámit se strukturou zadání písemné práce a vyzkoušet si celou písemnou práci ve vymezeném časovém limitu 60 minut napsat.

Zadání z předešlých ročníků maturitní zkoušky najdete na www.novamaturita.cz.

1.3 POVOLENÉ POMŮCKY

V průběhu testování mohou žáci používat vlastní slovníky, pokud neobsahují zvláštní přílohy věnované vybraným jednotlivým typům textů, např. korespondenci.

Některé slovníky obsahují samostatnou část, ve které jsou uvedeny základní charakteristiky vybraných typů textů (např. jak napsat formální dopis nebo zprávu, nebo v čem se liší psaní formálního a neformálního dopisu), zpracované ukázky textů, užitečné fráze k jednotlivým typům textů, vhodná oslovení/zakončení u formálních dopisů apod. Protože jde o znalosti a dovednosti, které má žák v písemné práci prokázat, nesmí slovníky s uvedenými přílohami během testování používat. Stejně tak **není přípustné, aby slovník obsahoval vepsané poznámky týkající se charakteristiky textů.**

Před konáním písemné práce kontroluje vhodnost slovníků zadavatel. Během testování není možné vzdálit se z místa a komunikovat se spolužáky. Pokud si tedy žák nepřinese vlastní slovník nebo nevyužije nabídky zapůjčit si slovník ve škole, nebude mu umožněno si od někoho v učebně během testování slovník půjčit.

Není stanoven žádný seznam, který by určoval, jaké slovníky žák může nebo nemůže při psaní písemné práce použít. Je na žákovi, zda použije překladový či výkladový slovník, měl by však vždy volit slovník/typ slovníku, na který je zvyklý, a v němž se umí orientovat. Nevhodný slovník nebo nedostatečná dovednost pracovat s ním efektivně vede zpravidla k časovým ztrátám během testování (vyhledání správného výrazu trvá příliš dlouho) nebo k výběru nevhodného výrazu.

2 TESTOVÝ SEŠIT A ZÁZNAMOVÝ ARCH

2.1 PRÁCE S TESTOVÝM SEŠITEM

Na titulní straně testového sešitu (příloha 1) je uvedeno jak postupovat při práci s testovým sešitem a při řešení testových úloh. **Během testování si žák může dělat do testového sešitu poznámky.** K jejich zápisu je dostatek volného místa pod zadáním písemné práce. Žák také může k psaní poznámek, osnovy a/nebo konceptu využít poslední stranu testového sešitu. **Poznámky v testovém sešitu nejsou předmětem hodnocení.**

2.2 PRÁCE SE ZÁZNAMOVÝM ARCHEM

Písemnou práci žák zapisuje do záznamového archu (příloha 2). V něm je vymezený prostor pro zápis odpovědi pro 1. a 2. část písemné práce. **Žák svou písemnou práci píše na předtištěné řádky v záznamovém archu.** Vedle dvou řádků jsou v něm vyznačeny přibližné počty slov a také jsou v něm vyznačené šedě podbarvené řádky. Jde o orientační ukazatele, které mají žáka upozornit, že se blíží k vymezenému limitu slov. **Do řádků na šedém podtisku může žák psát. Text zde uvedený je samozřejmě hodnocen jako součást písemné práce.** Řádky na šedém podtisku žák využije například tehdy, pokud v písemné práci výrazně škrta.

Pokyny k vyplnění záznamového archu jsou uvedeny na titulní straně testového sešitu a před zahájením dílčí zkoušky na ně žáky upozorňuje i zadavatel písemné práce. Nedodržení pokynů pro zápis písemné práce do záznamového archu může vést k tomu, že písemná práce nebude hodnocena. Takový případ může nastat například tehdy, je-li práce nečitelná (z důvodů nečitelného rukopisu či použití nevhodné psací potřeby) nebo napsaná jinam než do vymezeného prostoru v záznamovém archu.

Záznamový arch v aktualizované podobě platné od školního roku 2012/2013 je zveřejněn na www.novamaturita.cz.

■ Nečitelný text

Nečitelná písemná práce není hodnocena. Pokud jsou v písemné práci čitelné alespoň některé úseky textu, jsou hodnoceny, žák se však nevyhne ztrátám bodů za nečitelné části rukopisu, například ve slovní zásobě.

■ Text mimo vymezený prostor v záznamovém archu

Hodnotitel není povinen hodnotit tu část písemné práce, která je napsána mimo vymezený prostor v záznamovém archu. Pokud např. žák napíše závěr písemné práce nebo zakončení dopisu mimo vymezený prostor, hodnotitel tuto část neakceptuje, tj. považuje ji za chybějící. Práce bude hodnocena, ale žák bude penalizován za to, že mu v práci chybí např. závěr textu nebo zakončení dopisu (a tím i zpracovaný některý z bodů zadání).

Je vhodné, aby si žák před konáním maturitní zkoušky vyzkoušel napsat alespoň jednu celou modelovou písemnou práci ve vymezeném časovém limitu do záznamového archu.

3 POŽADAVKY NA PÍSEMNÝ PROJEV ŽÁKA

Požadavky na dovednosti, které má žák v písemné práci prokázat, jsou spolu s tematickými okruhy a komunikačními situacemi vymezeny v Katalogu požadavků. Žák dovede v rámci požadovaného slohového útvaru:

- popsat místo, cestu, věc, osobu, zážitek, událost, zkušenost, děj apod.;
- popsat a/nebo představit sebe i druhé;
- popsat pocity a reakce, např. libost/nelibost, souhlas/n souhlas, překvapení, obavu;
- vyjádřit názor/postoj a morální stanovisko, např. omluvu, lítost;

- vyjádřit vlastní myšlenky;
- vyjádřit úmysl, přání, žádost, prosbu, nabídku, pozvání, doporučení apod.;
- zdůvodnit určité činnosti a/nebo skutečnosti;
- vysvětlit problém a/nebo navrhnout řešení problému;
- vysvětlit a/nebo zdůraznit, co považuje za důležité;
- sdělit/ověřit si specifické informace a zprávy;
- požádat o specifické informace;
- shrnout a/nebo využít předložené faktografické informace;
- zeptat se na názor, postoj, pocity, problém apod.;
- zodpovědět jednoduché dotazy.

Z katalogu požadavků dále citujeme:

Žák dovede s ohledem na požadovaný slohový útvar napsat srozumitelná sdělení a obsahově i jazykově nekomplikované souvislé texty, ve kterých jsou informace a myšlenky vyjádřeny dostatečně jasně a přesně, adekvátně záměru (zadání) a v souladu s běžnými pravidly výstavby požadovaného typu textu.

Myšlenky a informace jsou v textu řazeny lineárně a tam, kde je to vhodné, jsou spojeny běžnými spojovacími výrazy. Text je vhodně organizován. Pokud to vyžaduje typ textu nebo zadání písemné práce, je slohový útvar ve standardizované konvenční podobě.

Jazykové prostředky a funkce jsou v rámci požadované úrovně obtížnosti použity přesně, vhodně a v odpovídajícím rozsahu. Úroveň formálnosti jazyka je volena s ohledem na situaci a příjemce. Vliv mateřského či jiného cizího jazyka může být postřehnutelný, nesmí však narušit srozumitelnost.

Požadavky na žáka uvedené v katalogu požadavků zohledňují i vymezení referenční jazykové úrovně B1 podle stupnice *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky* (SERRJ).

Platný katalog požadavků najdete na www.novamaturita.cz.

Popis referenční jazykové úrovně B1 pro písemný projev a písemnou interakci najdete ve *Společném evropském referenčním rámci pro jazyky* na straně 63 a 64. Dokument je v českém překladu dostupný například na stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (www.msmt.cz).

4 ZADÁNÍ PÍSEMNÉ PRÁCE

Součástí každé části písemné práce je zadání, které specifikuje, jaké požadavky má žák v písemné práci splnit. Hodnotitel pak posuzuje, do jaké míry a v jaké kvalitě žák tyto požadavky splnil. **Zadání písemné práce je v českém jazyce.** Zadání může být doplněno o **krátký stimul** (např. úryvek z dopisu, inzerát, nákres), který je uveden v německém jazyce.

Ze zadání se žák dozví, jaký **typ textu** a na jaké **téma/v rámci jaké komunikační situace** má text zpracovat, **jak dlouhý** má text být, kdo je jeho **očekávaným příjemcem** (čtenářem) a jakou **komunikační funkci** má text splnit. Součástí zadání mohou být i **dílčí požadavky** (body zadání), které má žák ve své práci v odpovídající míře podrobnosti zpracovat. **Klíčové informace a výrazy jsou v zadání vždy uvedeny tučně,** aby je žák nemohl přehlédnout.

Po přečtení zadání písemné práce by si žák měl být schopen odpovědět na tyto otázky:

- Jak **dlouhý text** mám napsat?
- Jaký **typ textu** mám zpracovat?
- Kdo je **příjemcem** textu?
- Jaký je **stupeň formálnosti** textu?
- Jaké **formální náležitosti** má text obsahovat?
- Jaký je **účel** textu?
- Jakého **tématu/komunikační situace** se text týká?
- Jaké **dílčí požadavky** musím do textu zahrnout?

Ukázka zadání pro 1. část písemné práce:

Komunikační situace

Téma: stěhování, bydlení

Příjemce:
kamarádka

Rozsah textu:
120–150 slov

Nedávno jste se **přestěhoval/a** se svými rodiči **do nového bytu/domu** a chcete se o tuto informaci **podělit** se svou německy mluvící kamarádkou Sarah. Napište Sarah **dopis** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- ◆ **sdělíte, proč** píšete;
- ◆ **popíšete** svůj nový byt/dům (uvedete **alespoň dvě** informace);
- ◆ **uvedete, co** se vám na novém bydlení líbí nebo nelíbí;
- ◆ **pozvete** ji na návštěvu.

Typ textu: dopis

Body zadání:

- ① sdělení důvodu k napsání dopisu;
- ② popis (uvedení alespoň dvou informací o novém bydlení);
- ③ sdělení, co se líbí/nelíbí;
- ④ pozvání na návštěvu.

V písemné práci doporučujeme dodržet sled informací tak, jak jsou seřazeny požadavky v bodech zadání. Žák může změnit pořadí zpracování jednotlivých dílčích bodů, musí ale dbát na dodržení linearity textu a logického uspořádání informací.

Z výše uvedeného zadání by měl žák dokázat zjistit nebo odvodit odpovědi na následující otázky:

› **Jak dlouhý text mám napsat?**

Text je v rozsahu 120–150 slov.

› **Jaký typ textu mám zpracovat?**

Jedná se o dopis.

› **Kdo je příjemcem textu?**

Příjemcem je známá osoba (kamarádka Sarah).

› **Jaký má být stupeň formálnosti textu?**

Dopis je určen kamarádce, proto volíme neformální rovinu projevu – použijeme neformální jazyk a přátelský tón.

› **Jaké formální náležitosti má text obsahovat?**

Oslovení i rozloučení bude neformální, na závěr dopisu připojíme své jméno (skutečné nebo smyšlené). Dopis by měl být rozdělen do odstavců. Pokud není v zadání požadováno např. datum, pak ho neuvádíme.

› **Jaký je účel textu?**

Sdělit informace a pozvat příjemce dopisu na návštěvu.

› **Jakého tématu/komunikační situace se text týká?**

Stěhování/změna bydliště a bydlení.

› **Jaké dílčí požadavky mají být do textu zahrnuty?**

Obsahově je tato písemná práce vymezena čtyřmi body zadání:

- ① sdělit informace o přestěhování;
- ② popsat nový byt/dům, tzn. poskytnout alespoň 2 informace o bytě/domě;
- ③ vyjádřit libost/nelibost, tzn. uvést, co se nám na novém bytě/domě líbí nebo nelíbí;
- ④ pozvat kamarádku na návštěvu.

Ze zadání a stylistické roviny vychází i výběr některých gramatických struktur, prostředků textové návaznosti a určitý okruh slovní zásoby.

Žáci by si před zahájením plánování písemné práce měli pozorně přečíst její zadání. Důsledkem ledabylého čtení zadání nebo přehlédnutí některého z požadavků/bodů zadání je zbytečná ztráta bodů při hodnocení písemné práce. V odůvodněném případě může být práce ohodnocena i 0 body, např. není-li dodrženo téma vyplývající ze zadání (není akceptována komunikační situace vymezená zadáním) a/nebo není/li dodržena požadovaná charakteristika textu a/nebo je-li text výrazně kratší než požadovalo zadání.

5 ROZSAH TEXTU A POČÍTÁNÍ SLOV

Rozsah textu je dán intervalem počtu slov v zadání písemné práce. V případě 1. části písemné práce má žák napsat text v rozsahu 120–150 slov, ve 2. části písemné práce text v rozsahu 60–70 slov. Žák by si měl v průběhu přípravy na maturitní zkoušku procvičovat psaní 1. a 2. části písemné práce v požadovaném rozsahu a seznámit se se zásadami počítání slov v německém jazyce.

■ Jako jedno slovo se počítají:

- **předložky** (také předložky spojené se členem – např. *am, im, zum*)
- **spojky** (např. *und, oder, weil, dass*, ale vícečlenné spojky počítáme podle počtu členů – např. *entweder – oder, nicht nur – sondern auch*)
- **zájmena**
- **citoslovce** (např. *miau, wau-wau, Hurra, och*)
- **členy**
- **zkratky** (např. *z. B., usw.*)
- **víceslovná vlastní jména** (např. *Thomas Mann, die Vereinigten Staaten von Amerika*) **včetně českých nebo cizojazyčných vlastních názvů, které nemají německý ekvivalent** (např. *Žďár nad Sázavou, Piazza di Popolo*)
- **rozepsané datum** (např. *16. Mai 2012*)
- **adresa** (např. pepa@seznam.cz, *Heinrichstraße 5*)
- **složeniny**, pokud jsou psané spojovníkem (např. *U-Bahn, Abend-Make-up, schwarz-weiß*)

■ Jako slovo se nepočítají:

- **číslovky psané číslicemi** (např. *1989, 22. –23. 4., 29. 9. 2012*)
- **opakovaná vlastní jména** (např. *Karl Brückner ist ein bekannter Sänger. Karl Brückner gehört...*)

Příklady počítání slov:

Hauptstadt der Tschechischen Republik (3 slova)

der Film "Román pro ženy" (3 slova)

bekannte Schauspieler Tatjana Wilhelmová und Pavel Liška (5 slov)

Er ist im Jahre 1985 geboren. (5 slov)

Vom 23. 12. 2012 bis 5. 1. 2013 ist das Geschäft geschlossen. (6 slov)

Du kannst mit der S-Bahn oder U-Bahn fahren. (8 slov)

■ Specifické případy:

Je-li téma zadání převzato doslovně jako nadpis, slova jsou zahrnuta do celkového počtu slov. Pokud se tentýž slovní řetězec vyskytne v textu znovu, do počtu slov už započítáván není.

6 SLOHOVÉ ÚTVARY

Požadované dovednosti jsou v rámci 1. a 2. části písemné práce ověřovány na běžných slohových útvarech. V každé části žák zpracovává na základě zadání jiný typ textu. V 1. a 2. části písemné práce se mohou objevit následující formy písemného projevu (slohové útvary):

1. část písemné práce	2. část písemné práce
■ Korespondence (dopis, e-mail) ■ Charakteristika ■ Vypravování ■ Článek ■ Popis	■ Korespondence (e-mail) ■ Popis ■ Zpráva ■ Oznámení ■ Instrukce, návod

Text splňuje požadovanou charakteristiku, pokud jsou dodrženy **formální náležitosti** daného slohového útvaru (např. nadpis, oslovení, zakončení, organizace textu), je-li napsán v odpovídajícím **stylu** (např. formální/neformální) a jeho celkové vyznění odráží **vztah k příjemci** (např. kamarád, učitel) určenému v zadání. Pro hodnocení práce je také zcela zásadní dodržení **tématu a komunikačního cíle**, jež mají stejnou důležitost jako dodržení typu textu. Nesplnění požadovaného typu textu nebo tématu/komunikačního cíle je posuzováno jako nedodržení charakteristiky textu a práce se dále nehodnotí.

■ Slohový postup

V každém typu textu převažuje jiný slohový postup (např. popisný, výkladový, vyprávěcí, úvahový, informační) a je plněna jiná komunikační funkce určená zadáním (např. přesvědčit, informovat, vysvětlit). Tak např. v dopise se mohou objevit téměř všechny slohové postupy i komunikační funkce, v krátké novinové zprávě pak slohový postup informační a převažující komunikační funkcí zde bude někoho informovat. Pokud žák zahrne do textu i jiný slohový postup, než danému typu textu přísluší, zvažuje hodnotitel, zda v textu převažuje ten slohový postup, který je po žákovi požadován.

Například:

V zadání je uvedeno, že má žák napsat vypravování. Převažujícím slohovým postupem má být postup vyprávěcí. Žák však do svého textu zahrne i popisné pasáže. V tomto případě je na hodnotiteli, aby zvážil, zda v textu dominuje slohový postup vyprávěcí, a je tudíž splněn charakteristický rys typu textu vypravování, nebo zda popisné pasáže zastiňují a narušují vypravování.

■ Styl textu

Vztah pisatele ke čtenáři/adresátovi a účel písemné komunikace určují styl textu (styl formální, neformální, neutrální/semiformální). Styl stížnosti, kterou píše zákazník na reklamaci oddělení, bude formální a úřední; styl přátelského dopisu, který píše kamarád kamarádovi z prázdnin, bude naopak neformální a osobní. Styl textu nezahrnuje pouze hledisko použitého jazyka v závislosti na vztahu k adresátovi, do stylu se promítá napří-

klad i celkové vyznění sdělení (např. přátelské, zdvořilé), použité mluvnické prostředky a prostředky textové návaznosti, proto je styl textu hodnocen celkově v rámci požadované charakteristiky textu. Jednota stylu by měla být dodržena v celém textu.

■ Formální náležitosti typu textu

Jednotlivé typy textů se liší také požadovanými formálními náležitostmi. Například v dopise si všímáme toho, zda je v něm uvedeno oslovení a rozloučení; u článku sledujeme, zda má nadpis. V běžném typu textu, který nemá speciálně určené standardizované formální náležitosti, např. popis nebo vypravování, sledujeme, zda je text formálně a graficky členěn na úvod, hlavní část a závěr.

Typ textu	Požadované formální náležitosti dle typu textu
Korespondence: dopis (1. část PP)	Formální dopis: datum, místo; ² oslovení, rozloučení, podpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců Neformální dopis: datum, místo; ² oslovení, rozloučení, podpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Korespondence: e-mail (1. část PP)	Formální/neformální e-mail: oslovení, rozloučení, podpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Korespondence: e-mail (2. část PP)	Formální/neformální e-mail: oslovení, rozloučení, podpis
Charakteristika (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Vypravování (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Článek (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Popis (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Popis (2. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr
Zpráva, oznámení (2. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr
Instrukce, návod (2. část PP)	Nadpis; grafické členění z obsahového hlediska podle jednotlivých dílčích kroků do odstavců či jinak oddělených logických celků (např. odrážky)

Úlohy k nácvičku zpracování základních typů textů včetně jejich charakteristik jsou běžnou součástí učebnic označených úrovní B1. Tato metodická příručka nemá za cíl tyto

2 Pokud **nebudou** datum a místo v dopise požadovány, bude toto uvedeno v instrukci vpravo pod zadáním (např. *Neuvádějte datum a místo napsání dopisu.*).

materiály suplovat. Následující kapitoly proto pouze shrnují požadované charakteristiky textů a upozorňují na ty aspekty typů textů, které mají být v písemné práci dodrženy.

6.1 KORESPONDENCE

6.1.1 DOPIS

■ Charakteristika

Dopis je písemné sdělení pisatele adresátovi, kterého pisatel v úvodu oslovuje. Sdělení je ukončeno podpisem pisatele. **Podle vztahu pisatele a adresáta a podle povahy sdělení** se rozlišují dva základní typy dopisu: neformální (osobní) a formální. Typickým znakem **osobního dopisu** je důvěrný vztah mezi autorem dopisu a jeho příjemcem (adresátem). Příkladem **formálního dopisu** je např. dopis úřední nebo obchodní, ve kterém je vztah mezi pisatelem a adresátem zcela formální.

Dopis může mít **různé tematické zaměření a plnit různou komunikační funkci v závislosti na zadání**. Proto se v něm mohou vyskytnout **různé slohové postupy**.

U maturitní zkoušky se dopis objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ Struktura

Dopis obsahuje **záhlaví** s adresou pisatele a příjemce a **samotný text dopisu**. Uvádění záhlaví dopisu není u písemné maturitní zkoušky vyžadováno.

Samotný text dopisu se formálně člení do tří základních odstavců: **úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto odstavce mohou být dále děleny do dalších částí podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků. K požadovaným formálním náležitostem dopisu, které jsou graficky odděleny od hlavního textu, patří dále **datum napsání dopisu, oslovení, rozloučení a podpis pisatele**.

Dopis	
Část	Specifika
1. Datum napsání dopisu	■ umístěn v pravém horním rohu dopisu ■ může být doplněn údajem o místě napsání (mezi údajem o místě a datem je čárka)
2. Oslovení	■ umístěno vlevo ■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta ■ liší se v závislosti na věku adresáta a podle zvyklostí oblasti, ze které pisatel pochází ■ obsahuje zpravidla jméno adresáta (v neformálním dopise postačí oslovení bez jména příjemce) ■ zakončeno čárkou, po níž následuje úvod dopisu psaný s počátečním malým písmenem (v neformálním dopise může končit vykřičníkem)
3. Úvod	■ obsahuje důvod pro napsání dopisu (vychází ze zadání) ■ samostatný krátký odstavec (dostačující jsou dvě až tři věty nebo souvětí) ■ není vhodné začínat dopis negativním sdělením

4. Hlavní část (tělo dopisu)	■ přináší jádro sdělení pisatele (tematické zaměření a komunikační cíl jsou specifikovány zadáním) ■ samostatný odstavec (může být rozdělen do dalších odstavců podle jednotlivých bodů zadání) ■ důležité je vhodné logické uspořádání informací
5. Závěr	■ obsahuje většinou poděkování pisatele, prosbu pisatele, pozvání (vychází zpravidla ze zadání) ■ samostatný krátký odstavec ■ zakončen tečkou (v neformálním dopise může končit vykřičníkem)
6. Rozloučení	■ graficky odděleno od závěru (na novém řádku nebo je mezi závěrem a rozloučením ponechán volný řádek) ■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta ■ píše se bez interpunkce (v neformálním dopise může končit vykřičníkem)
7. Podpis	■ graficky oddělen od rozloučení (na samostatném řádku) ■ jméno a příjmení, v neformálním dopise vlastní jméno, popř. vlastní jméno s přivlastňovacím zájmenem nebo označením příslušníka rodiny)

Příklady slovních spojení a vět u jednotlivých částí dopisu:

Neformální (osobní) dopis	Formální dopis
1. Údaj o datu a místě napsání dopisu	
12. 6. 2012 Berlin, den 12. 6. 2012	Berlin, 12. 6. 2012 Berlin, am 12. 6. 2012
2. Oslovení	
Liebe Monika,... Lieber Robert,... Liebe Tante,... Liebe Freunde,... Hallo, Mark... Hallo! Hallo Freunde,... Hi,...	Sehr geehrte Frau Wagner,... Sehr geehrter Herr Schneider,... Sehr geehrte Damen und Herren,... Sehr geehrter Herr Dr. Krüger,... Sehr verehrte Frau Professorin Jelpke,... Geehrter Herr Meier,... Guten Tag, Herr Müller,... Grüß Gott, Frau Friedrich,... Einen schönen guten Tag, Frau Paukert,...
3. Úvod	
Danke für deinen Brief. Vielen Dank für deinen letzten Brief. Über deinen Brief habe ich mich sehr gefreut. Ich habe deinen Brief gelesen und ich möchte... In deiner E-Mail schreibst du über... In deinem letzten Brief hast du mich gebeten, etwas über ... zu schreiben.	Vielen Dank für Ihren Brief vom 3. August 2012. Vielen Dank für Ihr Interesse/Ihre Anfrage. Über Ihren Besuch habe ich mich sehr gefreut. Ich habe Ihr Schreiben erhalten und möchte... Aufgrund Ihres Briefes vom... Ich habe in der Zeitung Ihre Anzeige gelesen und...

5. Závěr		
<i>Ich wünsche dir eine schöne Woche/ein schönes Wochenende. Ich freue mich auf deine Antwort. Lass bald von dir hören.</i>	<i>Ich wünsche Ihnen eine erfolgreiche Woche. Ich freue mich auf die weitere Zusammenarbeit mit Ihnen. Ich wünsche Ihnen alles Gute! Ich melde mich nächste Woche mit weiteren Vorschlägen. Danke im Voraus für Ihre schnelle Antwort.</i>	
6. Rozloučení		
<i>Tschüs! Bis bald! Mach's gut! Liebe Grüße Mit lieben Grüßen Mit herzlichen Grüßen Tausend Küsse</i>	<i>Gruß Es grüßt dich Alles Liebe Herzliche Grüße Viele Grüße Gruß und Kuss Ciao</i>	<i>Mit freundlichen Grüßen Mit Grüßen Mit Gruß Mit freundlichem Gruß Freundliche Grüße aus Köln Ein schönes/angenehmes Wochenende wünscht Ihnen... Einen guten Start in die Woche Bis dahin alles Gute</i>
7. Podpis		
<i>Anna Krátká Deine Erika Dein Vater und Deine Mutter Euer Onkel Friedrich</i>	<i>David Malík</i>	

Poznámka: Vedle varianty rozloučení *Tschüs* je přípustnou variantou i *Tschüss*. Rozloučení *Hochachtungsvoll* je možno užít v korespondenci s vysokými úředními posty. Je však zastaralé a v praxi se vyskytuje zřídka, proto doporučujeme tento pozdrav nepoužívat.

■ Jazykové prostředky – neformální dopis

a) slovní zásoba a pravopis

- neformální jazyk;
- běžná slovní zásoba;
- výrazy z hovorového jazyka, expresivní slova, popř. výrazy ze slangu, dialektu;
- tvary osobních a přivlastňovacích zájmen pro 2. osobu čísla jednotného je možné psát s malým i velkým písmenem (*in deinem/Deinem letzten Brief schreibst du/Du... , ihr/Ihr habt in eurem/Eurem letzten Brief geschrieben... , ich danke dir/Dir für alles... , hoffentlich höre ich bald von euch/Euch wieder*).

b) mluvnické prostředky

- vyjadřování v činném rodě;
- pisatel adresátovi tyká, tj. používá tvar 2. osoby čísla jednotného nebo množného (*Wo warst du in den Ferien? Was würdet ihr uns empfehlen?*);
- pro popis minulých dějů se používá préteritum (pokud se jedná o nedávnou událost, ke které chce pisatel vyjádřit svůj vztah a svou angažovanost, je možné použít perfektum);

- konjunktiv nebo opisná forma *würde* + infinitiv (*Könnte ich dich um etwas bitten? An deiner Stelle würde ich es anders machen.*);
- modální slovesa (*Ich konnte dir leider nicht früher schreiben. Ich muss darüber noch nachdenken.*).

syntaktická výstavba

- přehledné věty s jednoduchou strukturou;
- zjišťovací i doplňovací otázky (*Wie gehts? Hat es euch nicht gefallen?*);
- souřadná i podřadná souvětí (spojky např. *und, aber, oder, darum, trotzdem, weil, dass, wenn, als, ob, obwohl, seitdem, so... , dass*);
- nepřímé otázky (*Schreib mir bitte, wann du zu Besuch kommst.*).

■ **Jazykové prostředky – formální dopis**

a) slovní zásoba a pravopis

- formální jazyk;
- spisovné vyjadřování bez expresivního zabarvení, pisatel by se tedy měl vyvarovat familiárnosti, hrubým a urážlivým výrazům;
- osobní a přivlastňovací zájmena ve 3. osobě čísla množného se píše vždy pouze s velkým písmenem (*Ich danke Ihnen für Ihren letzten Brief.*).

b) mluvnické prostředky

- vedle činného rodu časté použití trpného rodu;
- pisatel adresátovi vykává, tj. používá tvar 3. osoby čísla množného (*Schreiben Sie bald.*);
- pro popis minulých dějů se používá préteritum (pokud se jedná o nedávnou událost, ke které chce pisatel vyjádřit svůj vztah a svou angažovanost, je možné použít perfekturnum);
- konjunktiv nebo opisná forma *würde* + infinitiv (*Was würden Sie mir empfehlen? Dürfte ich Sie um einige Informationen bitten?*);
- modální slovesa (*Können Sie mir bitte Ihr Angebot schicken?*).

syntaktická výstavba

- převažují souřadná spojení vět (spojky např. *und, aber, oder, darum, sonst*);
- infinitivní konstrukce (*um–zu, statt–zu*);
- nominální vazby (*Wir waren mit der Einrichtung des Hotelzimmers nicht zufrieden.*).

■ **Aspekty hodnocení**

Při hodnocení klademe důraz na **dodržení formálních náležitostí** dopisu, na správnou **volbu funkčního stylu** ve vztahu k adresátovi a na **vhodné použití slohového postupu**, které vychází z tematického zaměření textu a jeho komunikativní funkce. Ke snížení bodového hodnocení (v oddíle IA) tedy mohou vést konkrétně následující nedostatky:

- nečlenění dopisu na oslovení, úvod, hlavní část, závěr, rozloučení, podpis;
- nesprávné použití oslovení a rozloučení z hlediska vztahu k příjemci (např. použití *Mit herzlichen Grüßen* ve formálním dopise, kombinace stylově nesourodého pozdravu a rozloučení, např.: *Sehr geehrter Herr Fisch a Mit lieben Grüßen*);
- absence některých částí dopisu (např. oslovení, rozloučení, podpis);

- nevhodné použití tykání nebo vykání v závislosti na vztahu k adresátovi;
- nevhodné použití slohového postupu v závislosti na zadání (např. místo vyprávěcího postupu postup popisný).

6.1.2 E-MAIL

■ Charakteristika

E-mail je písemné sdělení podobné dopisu, které pisatel odesílá adresátovi elektronickou cestou.

U maturitní zkoušky se e-mail objevuje v 1. části (120–150 slov) i ve 2. části (60–70 slov) písemné práce.

■ Struktura e-mailu

Struktura e-mailu je podobná struktuře dopisu, má však zároveň i určitá specifika. V běžné praxi musí pisatel udat e-mailovou adresu příjemce a měl by uvést předmět vzájemné komunikace. **Vzhledem k jednotnému formátu záznamového archu e-mailovou adresu a předmět v maturitní písemné práci nevyžadujeme.**

Pokud je e-mail zadáván v **1. části písemné práce**, člení se formálně do tří základních odstavců: **úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto odstavce mohou být děleny ještě do dalších odstavců podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků. K požadovaným formálním náležitostem e-mailu, které jsou graficky odděleny od hlavního textu, patří dále **oslovení, rozloučení a podpis** pisatele.

Pokud je e-mail zadán ve **2. části písemné práce**, není třeba dělit text e-mailu formálně do odstavců. Vyžadujeme však **grafické oddělení oslovení, rozloučení a podpisu**.

E-mail		
Část	Specifika	Příklad
1. E-mailová adresa příjemce <i>U MZ není vyžadována.</i>	vychází ze zadání	bruno.dave@hotmail.de
2. Předmět <i>U MZ není vyžadován.</i>	krátké spojení, často pouze jedno slovo zpravidla podstatné jméno, vždy bez členu	Party Bitte um Hilfe
3. Oslovení	vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta umístěno vlevo zakończeno čárkou, po níž následuje úvod e-mailu psaný s počátečním malým písmenem (v neformálním e-mailu může končit vykřičníkem) podobná spojení jako v dopise	neformální e-mail, např.: Hallo,...; Hi,...; Hey,... formální e-mail, např.: Guten Tag,...; Guten Tag, Frau Klein, ...

4. Úvod	■ krátké sdělení ■ obsahuje důvod napsání e-mailu (vychází ze zadání) ■ může tvořit samostatný odstavec	důvod: <i>Ich habe Ihre Anzeige gelesen und möchte...</i> <i>Ich möchte meine Kenntnisse verbessern, und deshalb...</i> reakce na předchozí kontakt: <i>Danke für deine E-Mail...</i> <i>In Ihrer letzten E-Mail haben Sie mich um einige Informationen über ... gebeten.</i>
5. Hlavní část	■ obsahuje jádro sdělení pisatele (tematické zaměření a komunikační cíl jsou specifikovány zadáním) ■ členění textu do odstavců není nutné	
6. Závěr	■ vychází zpravidla ze zadání (obsahuje většinou poděkování pisatele, prosbu pisatele, pozvání) ■ může tvořit samostatný odstavec ■ zakončen tečkou (v neformálním e-mailu může končit i vykřičníkem)	neformální e-mail, např.: <i>Ich wünsche dir ein schönes Wochenende.</i> <i>Schreib mir bald!</i> <i>Ich freue mich auf deinen Besuch.</i> formální e-mail, např.: <i>Ich wünsche Ihnen alles Gute.</i> <i>Danke im Voraus für Ihre schnelle Antwort.</i> <i>Ich melde mich wieder nächste Woche.</i>
7. Rozloučení	■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta – podobná spojení jako v dopise, možné zkratky ■ graficky odděleno od závěru (na novém řádku nebo je mezi závěrem a rozloučením ponechán volný řádek) ■ píše se bez interpunkce (v neformálním e-mailu může končit vykřičníkem)	neformální e-mail, např.: <i>LG (Liebe Grüße), HG (Herzliche Grüße)</i> formální e-mail, např.: <i>MfG (Mit freundlichen Grüßen)</i>
8. Podpis	■ graficky oddělen od rozloučení (na samostatném řádku vlevo)	neformální e-mail: <i>Paul; deine Freundin Mia</i> formální e-mail: <i>Katrin Schubert</i>

6.1.3 MOTIVAČNÍ DOPIS

■ Charakteristika

Motivační dopis je písemné **sdělení pisatele v roli uchazeče o pracovní místo** nebo **praktikum**. Pisatel zpravidla reaguje na konkrétní nabídku (inzerát). Cílem při psaní motivačního dopisu je přesvědčit zaměstnavatele, že se pro danou pracovní činnost hodí nejlépe právě pisatel. Motivační dopis je prvním kontaktem zaměstnavatele s uchazečem, proto by měl být **jasně a srozumitelně formulován**. Má vždy **formální charakter**. Uchazeč by se měl vyvarovat přílišnému vychvalování své osoby, negativním formulacím či egoistickému vyjadřování.

U maturitní zkoušky se motivační dopis objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ Struktura

Motivační dopis má pevně stanovenou strukturu (viz dopis). Formálně se člení do tří základních odstavců: **úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto odstavce mohou být dále děleny do dalších odstavců podle bodů zadání nebo podle myšlenkově uzavřených celků. K požadovaným formálním náležitostem motivačního dopisu, které jsou graficky odděleny od hlavního textu, patří dále **datum napsání dopisu, oslovení, rozloučení a podpis pisatele**.

Motivační dopis		
Část	Specifika	Příklad
1. Datum napsání dopisu	■ umístěn v pravém horním rohu dopisu ■ může být doplněn údajem o místě napsání (mezi údajem o místě a datem je čárka)	25. 3. 2012 <i>Konstanz</i> , 18. 5. 2012 <i>München</i> , den 5. 7. 2012
2. Adresa pisatele <i>U MZ není vyžadována.</i>	■ umístěna v levém horním rohu ■ obsahuje jméno a příjmení pisatele a jeho úplnou adresu	<i>Anna Bauer</i> <i>Dorfstraße 12</i> <i>7750 Konstanz</i>
3. Adresa příjemce <i>U MZ není vyžadována.</i>	■ umístěna pod adresou pisatele, oddělena volným řádkem ■ obsahuje název firmy nebo instituce, jméno kontaktní osoby (pokud je známo) a úplnou adresu	<i>Hotel Pertram</i> <i>Kleinstraße 102</i> <i>7750 Konstanz</i>
4. Předmět <i>U MZ není vyžadován.</i>	■ označení pracovního místa, bez označení <i>Betr.</i> ■ tematicky specifikován zadáním	<i>Bewerbung als Bürogehilfin</i>
5. Oslovení	■ graficky odděleno od hlavní části ■ formální oslovení	<i>Sehr geehrte Frau Heger,...</i> <i>Sehr geehrter Herr Schröder,...</i> <i>Sehr geehrte Damen und Herren,...</i>

6. Úvod	■ odkazuje na zdroj nabídky a specifikuje vybranou pozici (určeno zadáním) ■ samostatný krátký odstavec	<i>Mit Interessen habe ich Ihre Anzeige in der Zeitung vom 15. April 2012 gelesen und möchte mich um die ausgeschriebene Stelle bewerben.</i> <i>Die ausgeschriebene Stelle in der ... Zeitung vom 15. April 2012 hat mich sehr angesprochen.</i> <i>Hiermit bewerbe ich mich um die Stelle als...</i>
7. Hlavní část	■ obsahuje odůvodnění pisatele, proč se uchází o danou pozici či praktikum a jaké má předpoklady pro výkon daného povolání/funkce ■ může zahrnovat stručný popis současné či poslední pracovní činnosti ■ tematicky je specifikována zadáním	
8. Závěr	■ vychází zpravidla ze zadání (obsahuje většinou přání pisatele) ■ samostatný krátký odstavec ■ zakončen tečkou	<i>Über ein Vorstellungsgespräch würde ich mich freuen.</i> <i>Über die Gelegenheit zu einem persönlichen Gespräch würde ich mich sehr freuen.</i>
9. Rozloučení	■ graficky odděleno od závěru (na novém řádku nebo je mezi závěrem a rozloučením ponechán volný řádek) ■ píše se bez interpunkce	<i>Mit freundlichen Grüßen</i> <i>Mit freundlichem Gruß</i>
10. Podpis	■ uvedeno jméno i příjmení	<i>Anna Bauer</i>

6.1.4 POZVÁNKA

■ Charakteristika

Pozvánka je písemné sdělení, ve kterém pisatel adresáta zve na určitou akci či událost. U maturitní zkoušky se pozvánka objevuje ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

■ Struktura

Pozvánka musí vždy obsahovat:

- **oslovení** (*Lieber Beno, ...; Sehr geehrte Frau Kleiber, ...; Lieber Herr Krüger, ...; Liebe Freunde, ...*);
- **údaj o termínu** (*am Freitag, am Samstagnachmittag, am Wochenende, um acht Uhr abends, um halb zwei nachmittags, um 19 Uhr*);

- **údaj o místě konání** akce či události (*Schillerstraße 8, Pilsen; in einem Lokal, auf dem Sportplatz, im Stadtpark*);
- **informaci o charakteru akce** (*Geburtstagsfeier, Abendessen, Party, Nachmittagskaffee, Grillparty, Kulturabend, Sportfest, Eröffnung des neuen Kulturzentrums*);
- **podpis** (*Charlotte Lauterbach; Ihr Rainer; Christa und Bernd*).

Pozvánka může obsahovat i další informace, které jsou specifikovány zadáním písemné práce, např.:

- **údaj o programu akce** (*Auf dem Programm stehen...; Auf der Party grillen wir...; Für gute Musik ist gesorgt.*);
- **informaci o občerstvení** (*Imbiss; Es gibt viel zu Essen und zu Trinken.; Mitzubringen brauchst du nichts.*);
- **údaj o očekávaném oblečení** (*dunkler Anzug und Abendkleid; Zieh etwas Sportliches an.; Bitte kleide dich...*);
- **prosbu pisatele**, aby mu adresát sdělil, **zda přijde nebo ne** (*Schreib mir bitte zurück, ob du kommst.; Geben Sie mir bitte Bescheid, ob Sie Zeit haben.; Um Antwort wird gebeten.*); pokud má adresát potvrdit účast telefonicky, je nutné udat telefonní číslo (*Rufen Sie mich an, ob Sie zum Fest kommen. Meine Telefonnummer ist...*);
- další **pokyny či přání pisatele** (*Bringt gute Laune mit!; Komm nicht zu spät, sonst ist das Essen weg.; Ich würde mich freuen, wenn Sie auch kommen.*).

6.1.5 ŽÁDOST

■ Charakteristika

Žádost je zvláštním typem úředního dopisu, jehož obsahem je nějaký **požadavek nebo prosba**, která je adresována **příslušné instituci** (vychází ze zadání písemné práce). Žádost má **vždy formální charakter**, což určuje i použití funkčního formálního stylu a odpovídajících jazykových prostředků. Důraz je kladen na **věcnost, jasnost a srozumitelnost** sdělení.

U maturitní zkoušky se žádost objevuje ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

■ Typy žádosti

Existují různé typy žádostí, např.: žádost o studium, žádost o změnu adresy. V zadání písemné maturitní zkoušky se mohou žáci setkat se žádostí o letní brigádu nebo jazykový kurz, s reklamací určitého výrobku, se stížností apod.

■ Struktura

Struktura žádosti je pevně stanovena. Formálně se člení na dva hlavní odstavce: **hlavní část, závěr**. K požadovaným formálním náležitostem dále patří grafické oddělení **data napsání dopisu, adresy pisatele, předmětu, oslovení, rozloučení a podpisu**.

Žádost		
Část	Specifika	Příklad
1. Datum napsání	■ umístěn v pravém horním rohu dopisu ■ může být doplněn údajem o místě napsání (mezi údajem o místě a datem je čárka)	25. 3. 2012 <i>Konstanz, 18. 5. 2012</i> <i>München, den 5. 7. 2012</i>
2. Adresa pisatele <i>U MZ není vyžadována.</i>	■ umístěna v levém horním rohu ■ obsahuje název a adresu instituce, popř. konkrétní oddělení či jméno kontaktní osoby	<i>Hauptbahnhof Hamburg</i> <i>Fundbüro</i> <i>Am Graben 12</i> <i>2000 Hamburg</i>
3. Předmět <i>U MZ není vyžadován.</i>	■ neobsahuje slovo <i>Betr.</i> ■ liší se v souvislosti s předmětem žádosti ■ tematicky specifikován v zadání ■ může zahrnovat např. číslo objednávky nebo smlouvy, která je předmětem žádosti	<i>Antrag auf...</i> <i>Anfrage wegen...</i> <i>Einspruch gegen Ihre...</i> <i>Reklamation</i> <i>Bitte um Auskunft</i>
4. Oslovení	■ graficky odděleno od hlavní části	<i>Sehr geehrte Frau Heiner,...</i> <i>Sehr geehrter Herr Lehm,...</i> <i>Sehr geehrte Damen und Herren,...</i>
5. Hlavní část	■ obsahuje odůvodnění žádosti ■ tematicky specifikována zadáním ■ samostatný odstavec	
6. Závěr	■ shrnující žádost ■ samostatný odstavec	<i>Ich bitte Sie, meinen Antrag noch einmal zu prüfen.</i> <i>Bitte erstatten Sie mir den entsprechenden Betrag des Fahrpreises.</i>
7. Rozloučení	■ graficky odděleno od závěru	<i>Mit freundlichen Grüßen</i> <i>Mit freundlichem Gruß</i>
8. Podpis	■ uvedeno jméno i příjmení	<i>Dieter Max</i>

6.2 CHARAKTERISTIKA

■ Charakteristika

Charakteristika je výstižným **popisem specifických rysů** člověka, věci, místa nebo jevu. Měla by být **objektivní** a **věcná**. Na rozdíl od prostého popisu zahrnuje charakteristika zároveň **hodnocení**, které může být subjektivně zbarveno. Komunikační funkcí charakteristiky je tedy **podávat informace a hodnotit**. Z hlediska slohových postupů je pro charakteristiku typická kombinace popisného a úvahového postupu.

U maturitní zkoušky se charakteristika objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ Typy charakteristiky

- **vnější charakteristika** – obsahuje popis vzhledu;
- **vnitřní charakteristika** – zachycuje člověka a jeho osobnost (tj. jeho povahu, chování, vlastnosti, schopnosti), vlastnosti a funkce věci, působení místa, následky jevu.

■ Způsoby charakterizování

- **přímá charakteristika** – objekt se popisuje sám, nebo ho charakterizuje pisatel;
- **nepřímá charakteristika** – popisujeme např. manipulaci s určitým předmětem, z níž můžeme odvodit vlastnosti předmětu, jednání člověka, ze kterého je možné odvodit jeho povahu, atd. U písemné maturitní zkoušky nebývá nepřímá charakteristika vyžadována.

■ Struktura

Charakteristika má přehlednou a propracovanou strukturu. Doporučujeme postup **od popisu vzhledu k vnitřní charakteristice**. Charakteristika by ale neměla být pouhým řazením charakteristických rysů objektu a výčtem jeho kladných a záporných vlastností. Doporučujeme charakterizovat např. osobu v určité situaci, spojit charakteristiku věci či místa s určitým zážitkem.

Z formálního hlediska obsahuje charakteristika vhodný **nadpis** a dělí se do tří hlavních odstavců: **úvodu**, **hlavní části** a **závěru**. Tyto odstavce mohou být dále děleny do dalších odstavců podle bodů zadání nebo podle myšlenkově uzavřených celků.

Charakteristika osoby	
Část	Specifika
1. Úvod	■ obecná data o osobě: jméno, věk, bydliště, původ, povolání, rodinná situace ■ stručná informace o vztahu pisatele k charakterizované osobě (např. přítel, bratr, trenér)
2. Hlavní část	■ podrobná charakteristika osoby: vzhled, styl oblékání, zvyklosti a zájmy, chování, schopnosti a vlastnosti
3. Závěr	■ charakteristika vztahu pisatele k popisované osobě ■ hodnocení charakterizované osoby ■ pisatel uvádí, v čem je pro něho osoba vzorem a v čem se s ní ztotožňuje/neztotožňuje

■ Jazykové prostředky

a) slovní zásoba a pravopis

- slova s přesným významem a jasnou vypovídající hodnotou;
- výstižná hodnotící přídavná a podstatná jména;
- významově jednoznačná slovesa;
- kvalitativní příslovce;
- přirovnání (*Im Gegensatz zu ihrer Schwester handelt sie spontan./Er ist mutig wie ein Löwe.*) nebo rčení (*Er setzt immer alles auf eine Karte.*) pro vystižení určitých rysů.

b) mluvnické prostředky

- přídavná jména v přívlastku (*Martin hat ein ovales Gesicht, blaue Augen, eine lange, gerade Nase und einen schmalen Mund.*);
- modální slovesa (*Er kann sehr gut Volleyball und Tennis spielen, außerdem schwimmt er gern und fährt Rad. Er liebt Sport und will immer gut in Form sein.*);
- popis současných dějů v přítomném čase, popis minulých dějů v perfektu.

syntaktická výstavba

- několikanásobné větné členy (*Zu ihren Hobbys gehören Musik, Touristik und Malen.*);
- méně složité věty, převážně jednoduché věty oznamovací;
- souvětí souřadná (*Abends liest sie ein Buch, hört Musik oder surft im Internet.*);
- vedlejší věty vztahné (*Mein Freund Michael hat eine Schwester und einen Bruder, die noch die Grundschule besuchen.*).

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení se klade důraz na **vhodnou strukturu** charakteristiky, tj. **kombinaci vnější a vnitřní charakteristiky**, uvedení **kladných i záporných aspektů** a zmínění **hodnocení** popisovaného objektu. Ke snížení bodového hodnocení (v oddíle IA) dochází v případech, kdy se pisatel věnuje pouze vnějšímu popisu objektu a nehodnotí ho nebo „sklouzne“ k rozebírání vlastností objektu a přemýšlení nad jeho charakterem (úvaha). Rovněž odchýlení se od tématu a nedodržení formálního členění snižuje počet bodů za charakteristiku textu (v oddíle IA).

6.3 VYPRAVOVÁNÍ**■ Charakteristika**

Vypravování **líčí skutečnou nebo fiktivní událost a její průběh**, zobrazuje určitý děj. Jednotlivé fáze děje na sebe **časově navazují**, jsou zpravidla **řazeny chronologicky** a vzájemně **propojeny příčinnými vztahy**. Ve vypravování převažuje vyprávěcí slohový postup. Kromě líčení děje zahrnuje vypravování zpravidla i popis prostředí, postav, jejich pocitů a myšlenek (užití popisného a úvahového postupu).

U maturitní zkoušky se vypravování objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ Struktura

Vypravování vykazuje pevnou strukturu. Obsahuje **nadpis** a formálně se člení na tři základní odstavce: **úvod, hlavní část a závěr**. Hlavní část může být členěna na další části – toto členění může vycházet z bodů zadání nebo může být určeno jednotlivými fázemi vypravovaného děje.

Vypravování	
Část	Specifika
1. Úvod	■ přináší zpravidla základní informace o účastnících popisované události a o tom, kdy a kde se událost vypravování odehrává nebo odehrála (tematické zaměření a komunikační cíl jsou specifikovány zadáním) ■ slouží jako úvod do situace a seznamuje s perspektivou vypravování ■ neměl by být obsáhlý ■ převažuje popisný postup (dosažení názornosti a přehlednosti) ■ příklady úvodu: <i>Die ganze Geschichte passierte an einem sonnigen Tag in...; Alles begann im Sommer, als meine Freunde und ich...; Im Januar besuchte ich...; Meine Familie verbrachte im Juni zwei Wochen in...</i>
2. Hlavní část	■ přináší jádro sdělení ■ skládá se z několika dějových kroků, které na sebe časově i příčinně navazují ■ postupně vzniká dějové napětí, které vede k vyvrcholení zápletky v závěru
3. Závěr	■ přináší vyvrcholení děje, rozuzlení zápletky ■ může obsahovat i popis následků popisované události ■ je zpravidla formulován živě, např. formou přímé řeči nebo pomocí krátkých větných konstrukcí

Jednotlivé fáze vypravování jsou mezi sebou vhodně propojeny. Důraz je kladen na dodržení **lineární výstavby textu**, na provázanost myšlenek v rámci jednotlivých myšlenkových celků (hodnoceno ve IIA).

■ Jazykové prostředky

Použití jazykových prostředků vychází z potřeby vyjádření časových a příčinných vztahů mezi jednotlivými fázemi děje.

a) slovní zásoba a pravopis

- časová adverbia (*zuerst, dann, danach, dabei, inzwischen, erst, nachher, später, vorher, zuletzt*);
- dějová slovesa (*spielen, kämpfen, laufen, gehen, stehlen, aufschreien, öffnen, töten*);
- hodnotící přídavná jména a příslovce (*mutig, ruhig, klug, schlau, dumm, blöd, locker, cool, komisch, peinlich, fleißig*).

b) mluvnické prostředky

- použití různých slovesných forem pro vyjádření časové posloupnosti, např. kombinace préterita a plusquamperfekta (*Nachdem ich das Hotel verlassen hatte, begann es zu regnen.*) nebo zapojením přítomného času (*Plötzlich kam ein Mann und rief: „Schnell, schnell, ihr müsst raus!“*);
- předložková spojení pro vyjádření časových vztahů (předložky *vor, nach, während*, spojení *von Anfang an, von jetzt an, am Anfang, zum Schluss*);
- přičestí přítomné či minulé pro vyjádření pocitů (*lachend, überrascht, enttäuscht*).

syntaktická výstavba

- souřadná i podřadná souvětí (spojky např. *und, aber, oder, darum, trotzdem, weil, dass, wenn, als, ob, obwohl, seitdem, so... , dass*);
- vedlejší věty časové pro vyjádření časových vztahů (*Als wir endlich an Ort und Stelle waren, konnten wir kaum unseren Augen glauben.*);
- vyjádření příčinné souvislosti v souvětích se spojkami *denn, darum, weil, da*;
- zvýšení působivosti a živosti použitím krátkých (jednočlenných) vět (např.: *Dann wurde es plötzlich dunkel. Wie schrecklich! Überall Chaos.*), vět zvolací (*Eine tolle Idee! Absolut cool!*) nebo užitím přímé řeči (*Dann sagte er: „Schnell, raus!“ und wir stiegen ganz schnell aus.*).

■ Slovesný čas vypravování

Ve vypravování se při líčení minulého děje používá **préteritum**. Tento slovesný čas signalizuje, že popisované děje byly v minulosti ukončeny. Pro popis dějů, které se uskutečnily časově před jinými ději minulými, se používá plusquamperfektum. Ve fázi vyvrcholení děje je možné přejít od préterita k použití přítomného času. Děj pak působí živěji a pro adresáta je bližší a srozumitelnější.

Poznámka: Pokud má popisovaná událost z minulosti pro autora vypravování vztah k současnosti a autor chce tento vztah vyjádřit, může použít ve vypravování perfektem. Autor zároveň signalizuje svou angažovanost na dané události.

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení je kladen důraz na **održení tématu** specifikovaného zadáním, na zachování **struktury vypravování**, odpovídající **grafické členění** textu a **uplatnění vyprávěcího slohového postupu**. Pokud se pisatel odklání od tématu, ve vypravování je narušeno základní členění (např. chybějící závěr), chybí formální dělení do odstavců nebo převládá popisný či úvahový slohový postup, snižuje se hodnocení za charakteristiku textu (v oddíle IA).

6.4 ČLÁNEK

■ Charakteristika

Pojmem článek se označuje **text určený pro noviny či časopis**. Pisatel seznamuje čtenáře s určitým tématem, které rozpracovává, přičemž prezentuje svůj názor a své postřehy. Charakter textu (jeho formálnost) určuje typ periodika a cílová skupina čtenářů, pro kterou je článek určen. V běžné praxi se jedná zpravidla o formální typ textu. U maturitní zkoušky se pisatel většinou obrací na čtenáře školního nebo studentského časopisu, a nemusí tedy dodržovat striktně formální styl (volí tzv. semiformální styl vyjadřování). Z hlediska slohového postupu je v článku kombinován slohový postup informační s popisným či úvahovým postupem.

U maturitní zkoušky se článek objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ **Struktura**

Článek by měl být **vhodně strukturovaný**. Obsahuje **nadpis**, který je graficky oddělen od následujícího textu. Samotný text se formálně člení na tři hlavní odstavce: **úvod**, **hlavní část a závěr**. V rámci těchto odstavců může docházet i k dalšímu členění, které vychází ze zadání písemné práce nebo odráží členění na jednotlivé myšlenkové celky.

Článek	
Část	Specifika
1. Nadpis	■ seznamuje adresáta s tématem článku (tematické zaměření a komunikační funkce jsou specifikovány zadáním) ■ měl by u adresáta vyvolat chuť k četbě následujícího textu ■ často nominální spojení (<i>Eröffnung des Jugendzentrums</i>)
2. Úvod	■ uvádí adresáta do tématu (pisatel může přímo oslovovat adresáta, čímž je vtažen do problematiky a článek ho více osloví) ■ měl by dostatečně vysvětlit téma článku ■ může shrnovat nejdůležitější aspekty obsahu článku ■ krátké, jednoduché, přesvědčivé formulace
3. Hlavní část	■ přináší rozpracování tématu textu (vychází z jednotlivých bodů zadání) ■ je členěna na jednotlivé odstavce podle myšlenkových celků ■ odstavce mohou mít nadpisy – zpřehledňují text, měly by být krátké, výstižné a neopakovat se
4. Závěr	■ shrnující vyjádření postoje pisatele k tématu článku ■ může přinášet shrnutí bodů, o kterém pisatel hovořil v textu, nebo se vracet ke sdělení z úvodu

V článku je třeba dodržet **lineární uspořádání** informací a myšlenek. Důraz je zároveň kladen na jejich **vhodné propojení** (oddíl IIA).

■ **Jazykové prostředky**

a) slovní zásoba a pravopis

- charakter slovní zásoby (spisovný/nepisovný jazyk, obecný jazyk/hovorové výrazy) určuje komunikační situace popsána v zadání (tj. pro jaké periodikum a jakému adresátovi je článek určen);
- pestrá a různorodá slovní zásoba;
- jednoznačná slovní vyjádření;
- vyjadřování ve verbálním stylu (např. *Die Schüler führten das Stück auf.* místo *Die Aufführung erfolgte durch die Schüler.*);
- minimální užití cizích slov a zkratek;
- neuvádět delší pasáže v závorkách či uvozovkách;
- omezit používání sloves *sein, haben*, možnost použití synonymních vyjádření;
- vyvarovat se „prázdných“ slov – tj. slov, která je možné vynechat, aniž by se změnila výpověď.

b) mluvnické prostředky

- používání sloves převážně v činném rodě;
- popis současných dějů v přítomném čase, popis minulých dějů v préteritu;
- možnost užití konjunktivu préterita – např. v uvozujících otázkách (*Könnten wir gegen solche Regierung etwas tun?*) nebo při vyjadřování názoru (*Wir sollten diese Probleme schnell lösen.*);
- přídavná jména v přívlastku (*Facebook ist ein modernes, sehr beliebtes Medium.*);
- předložková spojení (*in der ganzen Welt, von Anfang an, seit dieser Zeit*);
- nepřímá i přímá řeč.

syntaktická výstavba

- úplné, přehledné věty;
- jedna věta by neměla obsahovat mnoho témat či informací;
- vyjádření důležitých informací v hlavních větách a doplňujících informací ve větách vedlejších;
- souřadná i podřadná souvětí (spojky např. *und, aber, oder, darum, trotzdem, weil, dass, wenn, als, ob, obwohl, seitdem, so... , dass*).

■ **Aspekty hodnocení**

Při hodnocení charakteristiky textu (oddíl IA) se klade důraz na **dodržení tématu**, výběru **správného slohového postupu** a **přehledné formální členění** na nadpis, úvod, hlavní část a závěr. Důležitá je **správná volba funkčního stylu ve vztahu k adresátovi**. Při nedodržení těchto aspektů může dojít ke snížení bodového hodnocení (oddíl IA).

6.5 POPIS■ **Charakteristika**

Popis přináší **informace o** osobě, předmětu, místě, jevu, ději nebo činnosti. Cílem je popsat specifické prvky, postihnout vlastnosti a vzájemné vztahy. Popis by měl být **věcný** a **výstižný**, aby si čtenář udělal o popisovaném objektu vlastní představu. **Popisný slohový postup** je velmi plastický. Jeho prvky se uplatňují **v mnoha typech textu** (např. dopis, vypravování).

U maturitní zkoušky se popis objevuje v 1. části (120–150 slov) i 2. části (60–70 slov) písemné práce.

■ **Typ popisu**

- **statický** – pisatel uvádí jednotlivé informace o objektu, nepopisuje jeho změnu nebo vývoj, v některých případech se může jednat i o pouhý výčet znaků.
- **dynamický** – pisatel charakterizuje objekt v rámci nějakého procesu – např. namísto popisu pracovního místa je popisováno, jak osoba na daném místě pracuje, nebo není popisována osoba, ale dojmy, které daná osoba u pisatele vyvolává.

■ **Struktura**

Z hlediska **pořadí informací** očekáváme **určitý řád**. Postupujeme **zpravidla od globálního popisu k detailním informacím**, od nejdůležitějších znaků k těm méně podstatným. Variantou je i opačný postup, tj. postup od popisu jednotlivých detailů k popisu globálnímu. Popis děje (např. popis pracovního postupu) musí sledovat dějovou linii.

Z formálního hlediska obsahuje popis vhodný **nadpis** a dělí se do tří hlavních odstavců: **úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto odstavce mohou být děleny do dalších částí podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků. Pokud je popis zadáván **ve 2. části písemné práce, členění na odstavce nevyžadujeme**.

Popis	
Část	Specifika
1. Úvod	■ specifikace objektu (osoba, předmět, místo, děj, jev) ■ základní data o objektu (jméno, stáří, forma, poloha na mapě, globální charakter děje)
2. Hlavní část	■ podrobný popis (velikost, hmotnost, tvar, vzhled, původ, materiál, charakter, specifické vlastnosti atd.) ■ zdůraznění charakteristických rysů objektu
3. Závěr	■ údaje o vztahu pisatele k vybranému objektu

■ **Jazykové prostředky**

a) slovní zásoba a pravopis

- významově jednoznačná a výstižná slova a slovní spojení;
- převaha hodnotících podstatných a přídavných jmen (popis velikosti, tvaru, váhy, věku, barvy, původu, materiálu, struktury, charakteru, vlastností...);
- příslovce místa, času a způsobu (*vorne, hinten, weit, nahe, oft, immer, selten, schnell, praktisch, komisch*);
- slovesa bez dějového významu (*legen, sich befinden, bestehen aus, charakterisieren*).

b) mluvnické prostředky

- přídavná jména v přívlastku (*Ihre langen, braunen, lockigen Haare sind nicht zu übersehen.*);
- modální slovesa (*können, mögen, wollen*);
- zájmena přívlastňovací a ukazovací (*der, dieser, jener*);
- předložky – obzvláště při popisu místa (*vor, hinter, unter, über*);
- srovnávání (*der Hund ist so klein wie ein Stuhl; seine pechschwarze Haarfarbe; sie ist größer als ihre Mutter*);
- slovesa většinou v přítomném čase oznamovacího způsobu.

syntaktická výstavba

- několikanásobné větné členy (*Meine Freundin ist ruhig, fleißig und immer pünktlich.*);
- rozvité přívlastky (*Die Stehlampe hat ein interessantes, modernes Design.*);

- nekomplikovaná, přehledná souvětí (spojky *und, oder, darum, trotzdem, dass, weil, wenn, obwohl*);
- vedlejší věty vztažné (*Es gibt dort viele Cafés und Restaurants, die bis spät am Abend geöffnet sind.*);
- vedlejší věty způsobové přirovnávací (*Der Dom sieht genauso aus, wie man in den Büchern schreibt.*).

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení popisu klademe důraz na jeho **účelnost a přehlednou strukturu** podpořenou **grafickým členěním**. Žák může volit popis statický nebo dynamický. Ke snížení bodového hodnocení (oddíl IA/sloupec I) dochází v případě, když se pisatel od popisu odkloní a začne o objektu vyprávět nebo „sklouzne“ k rozebírání vlastností objektu a přemýšlení nad jeho charakterem (prvky úvahy). K tomuto aspektu se může připojit odchýlení se od tématu a nedostatečné formální členění textu.

6.6 ZPRÁVA, OZNÁMENÍ

■ Charakteristika

Zpráva i oznámení označují písemné **sdělení o nějaké události**. Základní komunikační funkcí zprávy i oznámení je předávat informace. Měly by informovat **objektivně, věcně a srozumitelně** a **vyvarovat se subjektivním názorům**. V neformálně zaměřených sděleních se však komentář pisatele objevit může. Převažujícím slohovým postupem je postup informační.

V každodenním životě se zpráva a oznámení objevují nejčastěji v médiích (noviny, televize).

U maturitní zkoušky jsou krátká zpráva a oznámení zadávány ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

■ Struktura

Zpráva i oznámení jsou uvedeny **nadpisem** a formálně členěny na **úvod, hlavní část** a **závěr**. Nadpis je graficky oddělen od následujícího textu. **Členění na odstavce není** ve 2. části písemné práce **vyžadováno**.

Z hlediska obsahu jsou nejpodstatnější informace o události uváděny většinou v úvodu zprávy či oznámení. V následujícím textu – zvláště ve zprávě – je nutno dodržet **časovou a logickou posloupnost**.

Zpráva, oznámení			
Část	Charakteristika	Příklad zprávy	Příklad oznámení
1. Nadpis	■ krátké, výstižné sdělení ■ často nominální spojení ■ měl by vzbudit zájem adresáta číst dále	<i>Unfall im Stadtzentrum</i>	<i>Sportfest am Wochenende</i>

2. Úvod	■ tematické zaměření, příjemce a komunikační cíl jsou specifikovány v zadání ■ obsahuje následující informace: – časový údaj o konání události – informace o místě konání události – základní informace o události (např. nehoda, slavnost, přepadení...) – informace účastníků	<i>Gestern ist in ... ein Unfall passiert.</i> <i>Zu dem Unfall kam es um ...</i> <i>An dem Unfall waren ... beteiligt.</i>	<i>Am ... findet in ... ein Sportfest statt.</i> <i>Das Sportfest beginnt um ...</i> <i>Die Veranstaltung wird von ... organisiert.</i> <i>Am Fest können ... teilnehmen.</i>
3. Hlavní část	■ podrobnosti o události ■ důležité dodržení časové a logické posloupnosti	<i>Den Unfall verursachte ...</i> <i>Die Polizei erklärte, wie der Unfall passierte. Als ...</i>	<i>Auf dem Programm stehen ...</i> <i>Das Programm beginnt mit ..., dann kommt ...</i> <i>Die Aktion soll zu ... beitragen.</i>
4. Závěr	■ u zprávy informace o následcích, u oznámení např. shrnutí nejdůležitějších informací ■ případný komentář pisatele či apel na příjemce	<i>Das Ereignis hatte negative Folgen.</i> <i>Es entstand ein Schaden in Höhe von ...</i>	<i>Die Organisatoren freuen sich also am ... auf viele Besucher.</i> <i>Wer mitmachen möchte, kann sich im Internet unter ... anmelden.</i>

■ Jazykové prostředky

a) slovní zásoba a pravopis

- jednoznačná a přesná slova a slovní spojení;
- pestrá a různorodá slovní zásoba, synonymní vyjádření;
- žádná klišé a hovorové výrazy;
- vyjadřování ve verbálním stylu (užití dějových sloves: *passieren, geschehen, stattfinden, fallen, stehlen, schreien, öffnen, töten*);
- minimální užití cizích slov a zkratk;
- vysvětlivky u odborných výrazů;
- vyjádření časové posloupnosti pomocí časových adverbii (*zuerst, dann, danach, dabei, inzwischen, erst, nachher, später, vorher, zuletzt*).

b) mluvnické prostředky

- používání sloves převážně v činném rodě;

- popis minulých událostí v préteritu (u novinových zpráv může být první věta formulována v perfektu);
- nepoužívat konjunktiv;
- předložková spojení (předložky *vor, nach, während*, spojení *von Anfang an, von jetzt an, am Anfang, zum Schluss*);
- pouze nepřímá řeč.

syntaktická výstavba

- převaha krátkých, přehledných vět;
- souřadná i podřadná souvětí (spojky např. *und, aber, oder, darum, trotzdem, weil, dass, wenn, als, ob, obwohl, seitdem, so... , dass*).
- vyjádření důležitých informací v hlavních větách a doplňujících informací ve větách vedlejších;
- nepoužívat zvolání.

■ **Aspekty hodnocení**

Při hodnocení se klade důraz na **objektivní a věcné** poskytování informací, na **srozumitelnost a přesnost** vyjádření vzhledem ke čtenáři. Důležité je přitom zachování časové posloupnosti a logické uspořádání jednotlivých informací. Ke snížení bodového hodnocení (sloupec I) může vést nedodržení formálních náležitostí, odklonění se od tématu stanoveného zadáním nebo nedodržení objektivně a věcně zaměřeného informačního slohového postupu (např. odklon k vypravování).

6.7 NÁVOD, INSTRUKCE

■ **Charakteristika**

Základní komunikační funkcí návodu a zároveň záměrem jeho autora je sdělit adresátovi, jak postupovat při realizaci určité činnosti, aby dosáhl očekávaného výsledku. Autor návodu tedy poskytuje **konkrétní instrukce k realizaci určitého postupu a k dosažení určitého cíle** (sestavení modelu, uvaření jídla atd.). Tyto instrukce musí být **jednoznačné, srozumitelné a úplné**, protože adresát nemůže žádat autora o vysvětlení. Velmi silně vystupuje do popředí funkce apelová, tj. **autor se obrací přímo na adresáta**.

V návodech se užívá popisný slohový postup. Může se kombinovat s prvky slohového postupu informačního a výkladového.

U maturitní zkoušky se návod objevuje ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

■ **Struktura**

Návod je uveden **nadpisem**. Za nadpisem jsou řazeny **jednotlivé pokyny**, kroky realizace, které na sebe **časově navazují** a jsou **logicky propojeny**.

Obsahově tematické členění návodu je **podpořeno grafickým členěním** – odstavce, uspořádání do výčtu, číslování, odrážky. V běžné praxi se u návodu uplatňuje i zvýraznění typu písma, podtrhávání důležitých částí textu, uvádění mezititulků, doplnění obrázků, schématy či fotografiemi. U písemné maturitní zkoušky vyžadujeme grafické

členění textu, přičemž akceptujeme i uspořádání do bodového výčtu. Grafické zvýraznění (např. tučné písmo) není vyžadováno.

■ Jazykové prostředky

a) slovní zásoba a pravopis

- dějová slovesa (*zusammenstellen, aufbauen, mischen, braten, kleben, schneiden*);
- časová adverbia pro vyjádření časové posloupnosti (*zuerst, dann, danach, dabei, in-zwischen, erst, nachher, später, vorher, zuletzt*);
- způsobová příslovce pro vyjádření způsobu realizace (*langsam, kurz, ein bisschen, wenig, sehr, einfach, ganz, so, weiter, wenigstens*);
- podstatná jména vyjadřující míru, množství a hmotnost (*ein Liter Wasser, zwei Becher Joghurt*).

b) mluvnické prostředky

- použití sloves v rozkazovacím způsobu (*Geben Sie etwas Salz dazu.*), v infinitivu (*Zwiebel schneiden, in die Pfanne legen, kurz anbraten*) nebo v průběhovém trpném rodě (*Dann wird alles 5 Minuten gekocht.*);
- modální slovesa (*Sie können dazu ein Gemüsesalat servieren.*);
- předložková spojení s podstatnými jmény pro vyjádření časové posloupnosti (předložky *vor, nach, während*, spojení *von Anfang an, von jetzt an, am Anfang, zum Schluss*).

syntaktická výstavba

- jednoduchá výstavba;
- převaha jednoduchých vět nebo souřadně spojených vět hlavních;
- vedlejší věty časové pro vyjádření časové posloupnosti (spojky *wenn, nachdem, seitdem*);
- vedlejší věty příslovečné příčinné pro odůvodnění určitých kroků (spojky *weil, da*);
- vedlejší věty podmínkové (*Sollte das Gerät nicht funktionieren, drücken Sie die Taste noch einmal.*).

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení návodu se klade důraz na funkčnost textu. Jedná se o **održení tématu** a jeho **přesné, jednoznačné a srozumitelné zpracování** vzhledem k adresátovi sdělení. Důležité je přitom dodržení formálního členění textu, zachování **časové posloupnosti** a **logického uspořádání** jednotlivých činností. Ke snížení bodového hodnocení (sloupec I) může vést vedle nedostatečné funkčnosti textu i absence grafického členění textu. Nepenalizujeme uspořádání textu do bodového výčtu, ani případné užití schémat.

7 HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE

Hodnocení písemných prací v německém jazyce probíhá centrálně vyškolenými certifikovanými hodnotiteli písemných prací. Hodnotitelé při hodnocení postupují v souladu s požadavky na žáka specifikovanými v katalogu požadavků a podle centrálně stanovených metodických postupů a závazných kritérií hodnocení. Hodnocením písemných prací je pověřeno Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT).

7.1 KRITÉRIA HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE

Pro hodnocení písemných prací společně části maturitní zkoušky se používají analytická kritéria hodnocení. Umožňují posuzovat písemný projev žáka z několika hledisek, respektive odděleně hodnotit jeho charakteristické prvky. Každému posuzovanému prvku písemné práce jsou přiděleny body, jejichž součet dává výsledné skóre.

Pochopení principů hodnocení může žákům umožnit lepší orientaci v silných a slabých stránkách vlastního písemného projevu. Učitelům mohou kritéria hodnocení pomoci diagnostikovat individuální přednosti a nedostatky v písemném projevu žáka.

K hodnocení písemné práce ve společné části maturitní zkoušky používáme kritéria hodnocení pro 1. část písemné práce (příloha 3) a kritéria hodnocení pro 2. část písemné práce (příloha 4). Obě varianty kritérií hodnocení jsou vystavěny na stejném principu, zohledňují však rozdílnou délku požadovaného typu textu v 1. a 2. části písemné práce.

■ Struktura kritérií hodnocení

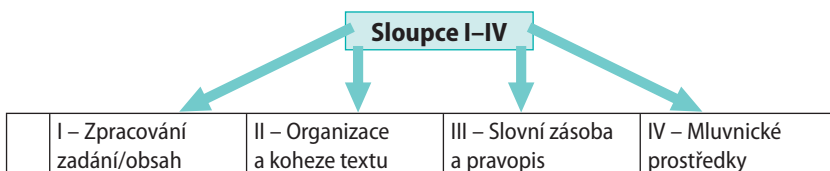
Kritéria hodnocení pro 1. i 2. část písemné práce jsou rozdělena do **čtyř sloupců** (I–IV) podle posuzovaných charakteristik písemného projevu žáka – zpracování zadání a obsah (I), organizace a koheze textu (II), slovní zásoba a pravopis (III) a mluvnické prostředky (IV).

V kritériích hodnocení pro 1. část písemné práce jsou sloupce dále rozděleny do dvou řad (A a B). Tím vzniká **8 oddílů kritérií** (IA–IVB) hodnocení pro 1. část písemné práce. Struktura kritérií hodnocení je schematicky znázorněna v následujících tabulkách.

Struktura kritérií hodnocení pro 1. část PP a posuzované charakteristiky PP

		Sloupce I–IV			
		I – Zpracování zadání/obsah	II – Organizace a koheze textu	III – Slovní zásoba a pravopis	IV – Mluvnické prostředky
Řádky A a B	A	A – Zadání ...	A – Organizace ...	A – Přesnost ...	A – Přesnost ...
	B	B – Rozsah, obsah ...	B – Koheze textu, prostředky textové návaznosti ...	B – Rozsah ...	B – Rozsah ...

Struktura kritérií hodnocení pro 2. část PP a posuzované charakteristiky PP

Při hodnocení písemné práce postupuje hodnotitel zleva doprava, tzn. nejdříve posuzuje splnění zadání a obsah, poté hodnotí slovní zásobu, pravopis a mluvnické prostředky.

■ Vnitřní charakteristiky kritérií hodnocení

Sloupce a oddíly obsahují **deskriptory** (zvýrazněny odrážkami na začátku řádků), které charakterizují jednotlivé aspekty písemného projevu.

Deskriptory v oddíle IB kritérií hodnocení pro 1. část PP

I – Zpracování zadání/obsah	
B – Rozsah, obsah	
Body (3–0)	3
Tříbodové deskriptory	• Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu je jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. • Text neobsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.
Dvoubodové deskriptory	2
	• Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu je většinou jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. • Text ojediněle obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.
Jednobodové deskriptory	1
	• Body zadání jsou jen ojediněle rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu není ve větší míře vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. • Text ve větší míře obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.
Nulový deskriptor	0
	• Body zadání nejsou rozpracovány.

Deskriptory jsou v jednotlivých sloupcích/oddílech kritérií hodnocení řazeny podle důležitosti, od nejdůležitějšího po méně důležité. Uplatňuje se zde doplňující **podmínka o nadřazenosti prvního deskriptoru**.

Například:

V oddíle IA kritérií hodnocení pro 1. část PP je „nejsilnější“ 1. deskriptor, kterým posuzujeme splnění požadované charakteristiky textu. Míra dodržení požadované charakteristiky textu je klíčová, neboť právě od ní se odvíjí, zda bude písemná práce dále hodnocena.

Tento deskriptor je natolik důležitý, že je zde uplatňována i další doplňující podmínka – pokud žák obdrží **0 bodů za 1. deskriptor v oddíle IA (1. část PP)/ve sloupci I (2. část PP), tato část PP se dále nehodnotí**.

I – Zpracování zadání/obsah	
A – Zadání	
3	Požadovaná charakteristika textu je održena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.
2	Požadovaná charakteristika textu je většinou održena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).
1	Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře održena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).
0	Požadovaná charakteristika textu není održena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.

■ Hodnocení – přidělování bodů

Hodnotitel nejprve ohodnotí deskriptory za daný oddíl (v případě 1. části písemné práce) nebo sloupec (v případě 2. části písemné práce) kritérií hodnocení a přidělí jim **body od 0–3**. Hodnocení celého oddílu/sloupce kritérií hodnocení se vypočte jako aritmetický průměr bodů za jednotlivé deskriptory. Výsledná bodová hodnota se zaokrouhluje na celé číslo.

I – Zpracování zadání/obsah	
A – Zadání	
3	Požadovaná charakteristika textu je održena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.
2	Požadovaná charakteristika textu je většinou održena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).
1	Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře održena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).
0	Požadovaná charakteristika textu není održena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.

Například:

- **Žák získal v oddíle IA:**

3 body za 1. deskriptor, 2 body za 2. deskriptor a 1 bod za 3. deskriptor.

Celkem: $3 + 2 + 1 = 6 : 3 = 2$

Žák tedy získá za oddíl IA celkem 2 body.

- **Žák získal v oddíle IA:**

2 body za 1. deskriptor, 3 body za 2. deskriptor a 2 body za 3. deskriptor.

Celkem: $2 + 3 + 2 = 7 : 3 = 2,3$

Žák získal v oddíle IA také celkem 2 body.

Pokud je výsledná hodnota před zaokrouhlením 0,5, 1,5 nebo 2,5, hodnotitel se přiklání k menšímu nebo většímu celému číslu v závislosti na hodnocení prvního deskriptoru v oddíle/sloupci.

Výsledné hodnocení za oddíl/sloupec může být omezeno dalšími doplňujícími podmínkami. Jednou z takových doplňujících podmínek je, že pokud žák získá 1 bod v některém z deskriptorů, nemůže již získat v tomto oddíle/sloupci 3 body.

7.2 HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE PODLE KRITÉRIÍ HODNOCENÍ

Kritéria hodnocení pro 1. a 2. část písemné práce jsou, jak již bylo uvedeno, vystavěna na stejném principu – v deskriptorech jsou použity formulace téhož znění a také udělování bodů podle deskriptorů se řídí pro obě části písemné práce stejnými pravidly. S hodnocením písemné práce se proto blíže seznámíme na příkladu kritérií hodnocení pro 1. část písemné práce. Informace o hodnocení 2. části písemné práce uvádíme jen v případě odlišností v hodnocení obou částí, např. při posuzování délky textu.

Všechny použité příklady i ukázky písemných prací jsou přepisem autentických písemných prací žáků z MZ2012.

7.2.1 ZPRACOVÁNÍ ZADÁNÍ A OBSAH

■ Oddíl IA

V oddíle IA hodnotíme, zda a do jaké míry žák splnil zadání písemné práce. Posuzujeme, zda je dodržena **požadovaná charakteristika textu**, zda jsou jasně a srozumitelně **zmíněny všechny body zadání** a zda **délka textu** odpovídá požadovanému rozsahu.

I – Zpracování zadání/obsah	
	A – Zadání
3	Požadovaná charakteristika textu je dodržena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.
2	Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).
1	Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře dodržena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).
0	Požadovaná charakteristika textu není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.

1. deskriptor

V rámci prvního deskriptoru posuzujeme, zda žák splnil zadání, respektive, zda podle požadavků v zadání dodržel:

- **typ textu**, slohový útvar
 - **formální náležitosti dle typu textu** (např. oslovení, rozloučení, podpis, úvod, hlavní část, závěr). Z formálního hlediska se zde u odstavců posuzuje jejich při-

tomnost/nepřítomnost – musí být zřetelně graficky vyznačené (může být vynechán řádek, případně stačí i odsadit text)

- **funkční styl** (formální, neformální, semiformální) a adresování správnému/odpovídajícímu příjemci
- **slohový postup** (vyprávěcí, popisný, informační atd.)

▪ **téma a komunikační cíl**

Aby žák získal za první deskriptor 3 body, musí splnit výše uvedené charakteristiky textu. Při nedodržení některé z charakteristik se snižují body za deskriptor. Pokud je za první deskriptor uděleno 0 bodů, je 0 bodů uděleno za celý oddíl IA a práce už není dále hodnocena v dalších kritériích. Může se tedy stát, že je text z hlediska použité slovní zásoby a mluvnických prostředků výborný, avšak z výše uvedených důvodů je hodnocen 0 body. Rozhodnutí, zda práce bude/nebude hodnocena se řídí následujícími pravidly:

- **nedodržení typu textu** (spojené s formálními náležitostmi, funkčním stylem a se slohovým postupem) může i při dodržení tématu vést k **0 bodům**;
- **nedodržení tématu** (i při dodržení typu textu, formálních náležitostí, slohového útvaru) může vést k **0 bodům**;
- **nedodržení délky textu** (pokud je text o více než tři intervaly kratší) může vést k **0 bodům**.

2. deskriptor

Prostřednictvím druhého deskriptoru hodnotíme, zda jsou **jasně a srozumitelně zmíněny** všechny body zadání. Některé body zadání vyžadují splnění jednoho požadavku (např. poděkujete za dopis), jiné mohou vyžadovat splnění požadavků vícero (např. uvedete 2 informace o bytě/domě, do kterého jste se přestěhoval/a).

3. deskriptor

Délka textu písemné práce je stanovena **intervalem slov**. Pro žáka je interval slov závazný. Zároveň by mu měl pomoci při promýšlení struktury a obsahu jeho písemné práce. Text, který je kratší nebo delší než požadovaný interval slov, je penalizován v rámci 3. deskriptoru. Délka textu pod požadovaným intervalem slov se následně promítá i do hodnocení slovní zásoby a pravopisu a mluvnických prostředků.

Délka textu pro 1. část písemné práce je 120–150 slov. Interval pro 1. část PP je tedy 30 slov.

Text	Interval
– kratší o 1 interval	90–119 slov
– kratší o 2 intervaly	60–89 slov
– kratší o 3 intervaly	30–59 slov
– delší o 1 interval	151–180 slov
– delší o 2 intervaly	181–210 slov
– delší o 3 intervaly	211–240 slov

Délka textu pro 2. část písemné práce je 60–70 slov. Interval pro 2. část PP je tedy 10 slov.

Text	Interval
– kratší o 1 interval	50–59 slov
– kratší o 2 intervaly	40–49 slov
– kratší o 3 intervaly	30–39 slov
– delší o 1 interval	71–80 slov
– delší o 2 intervaly	81–90 slov
– delší o 3 intervaly	91–100 slov

Penalizace za nedodržení délky textu nemusí vždy znamenat bodovou penalizaci za celý oddíl.

Například:

- Žák dodržel požadovanou charakteristiku textu = **3 body za první deskriptor.**
- Žák jasně a srozumitelně zmínil všechny body zadání = **3 body za druhý deskriptor.**
- Žák napsal text o délce 152 slov. Rozsah textu je tedy o 1 interval delší, než je požadovaná délka textu = **2 body za třetí deskriptor.**

Celkem: $3 + 3 + 2 = 8 : 3 = 2,7$

Žák získal v oddíle IA celkem 3 body.

I – Zpracování zadání/obsah	
A – Zadání	
3	● Požadovaná charakteristika textu je dodržena. ● Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. • Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.
2	• Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena. • Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. ● Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).
1	• Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře dodržena. • Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. • Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).
0	• Požadovaná charakteristika textu není dodržena. • Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. • Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IA:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IA platí několik doplňujících podmínek:

- Pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže získat za celý oddíl 3 body.
- Pokud je za první deskriptor uděleno 0 bodů, další deskriptory nejsou posuzovány a práce je celkově hodnocena 0 body.

Text, který je o více než tři intervaly delší, je vždy hodnocen. Je však možné, že takto dlouhý text bude obsahovat i nějaké nadbytečné/irelevantní myšlenky, což se může projevit dále v hodnocení 3. deskriptoru oddílu IB (viz oddíl IB dále).

V případech, kdy je text o 3 a více intervalů kratší, než je požadovaná délka, hodnotitel posuzuje, zda bude text dále hodnotit – záleží na tom, zda je splněn komunikační záměr.

Ukázka 1**Zadání 1. části písemné práce:**

Internetový časopis pro žáky německého jazyka vyzval své čtenáře, aby napsali článek o svém **oblíbeném koníčku**. Téma vás zaujalo a rozhodl/a jste se na výzvu reagovat. Napište **článek** v rozsahu **120-150 slov**, ve kterém:

- **představíte** svůj koníček (např. kdy, jak často se mu věnujete);
- **uvedete**, proč jste si ho vybral/a;
- **popíšete jednu** příhodu, která se díky vašemu koníčku stala;
- **napišete**, zda byste tento koníček **doporučil/a** nebo **nedoporučil/a** svým kamarádům a **proč**.

Ich male sehr gern. Ich male sehr oft und ich kann überall malen. Ich gehe zweimal im Woche auf malen Kurz. Ich male alles, die Personen, die Baumen, die Pflanzen und so weiter. In Zeichnung kann ich alle meine Gefühle äußern, deshalb male ich. Ich bin froh, wenn kann ich zeichnen. Letzte Fehrien habe ich ein Bild gezeichnet. Dann meine Freundin Klara sagt. Dein Bild ist sehr schön, gehst du in Wettbewerb. Ich habe an diese Wettbewerb gewinnen. Ich habe mein Traumhaus gemalen. Ich glaube, dass alle schön gern malen. Deshalb kann ich alle meine lieben Freundinnen empfehlen. Ich möchte Malerin sein. Als zu Beispiel Picasso. Mein beste Freundin Klara malt auch sehr gern und sie auch gehet mit mir malen Kurz besuchen.

123 slov

Komentář (oddíl IA):

Text neobsahuje nadpis a není vhodně členěn na úvod, hlavní část a závěr. Úvod ani závěr textu nejsou vzhledem k požadovanému typu textu (článek) vhodně rozpracovány. Chybí základní grafické členění textu. Žák se vyjadřuje k tématu, zmiňuje 3 body zadání (bod 4 není jasně a srozumitelně zmíněn). Délka textu (123 slov) odpovídá požadovanému rozsahu. Za oddíl IA získá žák 2 body (deskriptory: 1, 2, 3).

Ukázka 2**Zadání 1. části písemné práce:**

Internetový časopis pro žáky německého jazyka vyzval své čtenáře, aby napsali článek na téma „**Ein tolles Wochenende**“. Téma vás zaujalo, protože jste takový víkend nedávno zažil/a, a tak jste se rozhodl/a na výzvu reagovat. Napište **článek** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **uvedete, kdy, kde a s kým** jste víkend strávil/a;
- **představíte** program obou víkendových dnů;
- **popíšete** zajímavý zážitek z víkendu;
- **napišete, jak** chcete strávit další víkend.

Hallo Leute!

Wir sind schon wieder da und wir haben eine neue Aufgabe für euch. Ihre Aufgabe ist einen Artikel aufschreiben. Der Artikel soll

auf das Thema „Ein tolles Wochenende“ sein. Und er muss umfassen diese Grundstoffe: wann, wo und mit wem. Ihr soll das Programm vorstellen von beide zwei Tage. Das ist aber nicht alles. Ihr muss auch beschreiben ein interessant Erlebnis, das ihr auf das Wochenende durchgelebt haben. Und dann beschreibt ihr wie mochten sie die weitere Wochenende verbringen. Also eure Artikel schickt auf unsere e-mail Toll.frei@prima.de. Die beste Artikel wurden in unsere Zeitschrift publizieren. Und der beste Artikel wird einen schöne Preis bekommen. Jetzt muss ich mich verabschieden. Wir sehen uns nechste Woche. Also Tschüß und viel Glück mit der Artikel!

Komentář (oddíl IA):

Text nesplňuje zadání ani z hlediska požadované charakteristiky, ani z hlediska tematického. Žák zvolil formu dopisu (výzvy směrem ke čtenářům) místo formy článku. Text se zcela odchyluje tematicky od zadání, neplní komunikační cíl. Žák se obrací na čtenáře jménem časopisu s úkolem napsat článek na téma *Ein tolles Wochenende*. Žák ale podle zadání měl sám napsat článek na dané téma. Za oddíl IA udělíme žákovi 0 bodů, 1. část písemné práce se dále nehodnotí.

■ Oddíl IB

V oddíle IB posuzujeme, zda jsou **body zadání rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti**, zda se v textu podařilo **jasně vysvětlit podstatu myšlenky/problému** a zda text **ne/obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky**.

I – Zpracování zadání/obsah	
B – Rozsah, obsah	
3	• Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu je jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. • Text neobsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.
2	• Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu je většinou jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. • Text ojediněle obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.
1	• Body zadání jsou jen ojediněle rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu není ve větší míře vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. • Text ve větší míře obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.
0	• Body zadání nejsou rozpracovány.

1. deskriptor

V rámci prvního deskriptoru posuzujeme, zda a do jaké míry jsou **body zadání rozpracovány vhodně/účelně**, a to ve vztahu k tématu a příjemci. Zároveň hodnotíme, zda byly jednotlivé body zadání zpracovány **v odpovídající míře podrobnosti**. Stupeň jejich rozpracování určuje zadání. U některých bodů zadání očekáváme pouze krátkou odpověď (např. poděkování za dopis), u jiných odpověď rozvinutou/podrobnější (např. popis nového bytu/domu).

Pokud bod zadání v textu úplně chybí, tj. není zmíněn, nemůže být také ani rozpracován. Pokud není rozpracován ani jeden ze zmíněných bodů zadání, žák získá za

tento deskriptor 0 bodů a 2. a 3. deskriptor tohoto oddílu již nejsou posuzovány. Žák získá celkově za oddíl IB 0 bodů, práce je však hodnocena dále.

Pokud je bod zadání rozpracován příliš stručně nebo není rozpracován vhodně a účelně, může se tato skutečnost negativně promítnout i do šíře použité slovní zásoby (viz oddíl IIIB) a rozsahu použitých mluvnických prostředků. Pokud je naopak některý bod zadání příliš rozpracován na úkor ostatních bodů zadání, může se to projevit ve větším rozsahu nadbytečných/irelevantních myšlenek, tj. v penalizaci za 3. deskriptor. Přílišné rozpracování jednoho bodu zadání může vést také k tomu, že žák nebude mít dost prostoru pro rozpracování dalších bodů zadání.

2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru hodnotíme, zda je **podstata myšlenky/problému jasně vysvětlena**, tj. zda je příjemci sdělení jasné (rozumí mu), aniž by k jeho pochopení musel vyvinout sebemenší úsilí. V opačném případě je žák podle míry nejasností penalizován.

3. deskriptor

Prostřednictvím třetího deskriptoru hodnotíme, zda se v textu neobjevují **nadbytečné/irelevantní myšlenky/informace**, tj. nepodstatné myšlenky/informace vzhledem k zadání písemné práce, zbytečně opakované myšlenky a informace/myšlenky, které vedou k odklonu od tématu. V případě, že se v textu takovéto myšlenky/informace objeví, je žák podle míry jejich výskytu v rámci tohoto deskriptoru penalizován.

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IB:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IB platí doplňující podmínky:

- Pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže za celý oddíl získat 3 body.
- Pokud není rozpracován ani jeden ze zmíněných bodů zadání, žák za tento deskriptor získá 0 bodů, a 2. a 3. deskriptor tohoto oddílu již nejsou posuzovány.

Ukázka 1

Zadání 1. části písemné práce:

Internetový časopis pro žáky německého jazyka vyzval své čtenáře, aby napsali článek o svém **oblíbeném koníčku**. Téma vás zaujalo a rozhodl/la jste se na výzvu reagovat. Napište **článek** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **představíte** svůj koníček (např. kdy, jak často se mu věnujete);
- **uvedete**, proč jste si ho vybral/a;
- **popíšete jednu** příhodu, která se díky vašemu koníčku stala;
- **napišete**, zda byste tento koníček **doporučil/a** nebo **nedoporučil/a** svým kamarádům a **proč**.

Mein Hobby – Reiten

Ich heiße Marie. Ich wohne in Mistrovice. Mistrovice ist kleines Dorf. Ich reite sehr gern.

Meine Eltern habe viele Tiere – Kühe, Kalbes, eine Ziege, Kanin-

chen, einen Hund, Katzen und Pferd. Das Pferd heißt Mája. Mája ist zehn Jahre alt. Mája ist das Fohlen von unserer Stute. Ich reite jeder Wochenende in die Natur. Meine Mutter hat auch geritten, aber sie hat weniger Zeit als früher. Ich habe Tiere gern. Ich muss Mája füttern. Ich habe viele Arbeit, aber ich bin froh, dass ich das Pferd habe.

Hast du gern Tiere? Möchtest du Tierfreund haben? Geh reiten! Ich empfehle es. Du musst einen Reitklub besuchen. Viel Glück.

Komentář (IB):

Žák rozpracoval vhodně, účelně a v odpovídající míře podrobnosti pouze první bod zadání. Druhý a třetí bod zadání nejsou zmíněny, tedy ani rozpracovány. Čtvrtý bod zadání je pouze zmíněn, není vhodně rozpracován (chybí odůvodnění). V textu je většínou jasně vysvětlena podstata myšlenek – v kontextu práce není jasná podstata informace o zvířatech a matce. Text obsahuje mnoho nadbytečných informací (informace o bydlišti, zvířatech, matce). Za oddíl IB získá žák 1 bod (deskriptory: 1, 2, 1).

Ukázka 2

Mein Hobby

Mein großes Hobby ist Musik und vor allem Klavierspiel. Ich wohne in einer kleinen Stadt und hier gibt es eine Musikschule, die ich besuche. Jeden Freitag habe ich eine Unterrichtsstunde. Die Stunde dauert 45 Minuten, aber jeden Tag muss ich Klavier spielen, weil ich trainieren soll.

Warum habe ich dieses Hobby ausgewählt? Es war immer mein großer Traum, und als ich 11 Jahre alt war, bekam ich ein Piano zum Geburtstag von meinen Eltern. Dann konnte ich schon spielen. Ein interessantes Erlebnis war mein Absolventkonzert. Es fand im letzten Jahr im Frühling im Konzertsaal unserer Musikschule statt. Ich spielte zwei Musikstücke (von B. Smetana und von E. Grieg). Ich fühlte mich so nervös, aber das Konzert war sehr schön.

Ich möchte meinen Freunden dieses Hobby empfehlen, weil es sehr interessant ist. Man kann neue Leute kennen lernen und auch viel Neues entdecken.

Komentář (IB):

V textu jsou vhodně, účelně a dostatečně podrobně rozpracovány všechny čtyři body zadání. Podstata informací a myšlenek je zcela jasná, text neobsahuje žádné irrelevantní informace. Za oddíl IB získá žák 3 body (deskriptory: 3, 3, 3).

Ukázka 3

Zadání 2. části písemné práce:

Jste v Německu na jazykovém kurzu a na nástěnce ve škole vidíte následující inzerát:

Agentur Foto-Art organisiert einen Wettbewerb für junge Hobbyfotografen. Das Thema ist „Jugendliche in der Stadt“.

Nähere Informationen unter **schlesinger@fotoart.de**,
Kontaktperson – Anne Schlesinger.

Soutěž vás zaujala a chcete se jí se svými fotografiemi zúčastnit. Napište **e-mail** na uvedenou adresu v rozsahu **60–70 slov**, ve kterém:

- **uvedete, proč** píšete;
- **požádáte** o podrobné informace o soutěži (místo, termín, hlavní cena apod.);
- **zeptáte se**, co je třeba udělat pro účast v soutěži (zaslání přihlášky, počet fotografií apod.).

An: *schlesinger@fotoart.de*

Betreff: *Inzerat*

Guten Tag,

Ich möchte nach Deutschland gehen. Ich habe viele foto. Meine Stadt ist Brün. Brün ist sehr gros und gemütlich.

Kann ich meine Freundin mit nehmen? Wan treffen wir uns am Fotoatelier? Was bekommen Sieger? Wie viel Leute gehen? Können Kinder gehen?

Sie können mir auf diese e-mail antworten: sevcia@seznam.cz.

Habe ich rezervacionen machen? Wie viel foto?

Bis bald

Alena

(65 slov)

Komentář (slopec I):

Text neplní komunikační cíl vymezený zadáním. Není vůbec jasné, proč žák píše, ke kterému tématu se vyjadřuje. Jsou sice splněny požadavky na typ textu (e-mail) a délku (64 slov), text ale nezpracovává jasně a srozumitelně žádný dílčí bod zadání. Za slopec I získá žák 0 bodů, práce se dále nehodnotí.

Ukázka 4

Zadání 2. části písemné práce:

An: *schlesinger@fotoart.de*

Betreff: *Jugendliche in der Stadt*

Guten Tag,

unsere Angebot spricht mir an. Ich habe gute Fotografie und ich will Ihre Fotowettbewerb teilnehmen.

Ich bitte euch, können Sie alle Information (Datum, Ort, Hauptpreis und so weiter) schicken? Voraus danke ich. Danach bitte ich, was muss ich für Teilnahme machen? Soll ich eine Fotografie schicken?

Danke ich ihnen für euch Information und ich freue mich. Machs gut.
 Mit Begrüß, Mirek Svoboda
 (68 slov)

Komentář (sloupec I):

Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena. Žák nedodržel jednotný funkční styl (zčásti příjemci tyká, zčásti vyká) a zvolil nevhodné rozloučení. Všechny body zadání žák jasně a srozumitelně zmínil a zároveň vhodně/účelně a v odpovídající míře rozpracoval. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu. Za sloupec I získá žák 3 body (deskriptory 2, 3, 3, 3).

7.2.2 ORGANIZACE A KOHEZE TEXTU

■ Oddíl IIA

V oddíle IIA posuzujeme, zda je text **souvislý s lineárním sledem myšlenek** a zda je **vhodně členěný/organizovaný**.

II – Organizace a koheze textu	
A – Organizace, koherence	
3	Text je souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text je vhodně členěný/organizovaný.
2	Text je většinou souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text je většinou vhodně členěný/organizovaný.
1	Text není ve větší míře souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text není ve větší míře vhodně členěný/organizovaný.
0	Text není souvislý a neobsahuje lineární sled myšlenek. Text není vhodně členěný/organizovaný.

1. deskriptor

Linearity textu rozumíme, že text jednoznačně plyne, **myšlenky** v něm **jsou řazeny lineárně a logicky za sebou** (např. časová/dějová posloupnost u vyprávění nebo popisu postupu, či postup od nejdůležitějšího k méně podstatnému u popisu) a žák v textu „naskáče“ od jednoho tématu k druhému. Čtenář nemusí vynakládat úsilí na pochopení textu a nemusí se vracet k jeho předchozím částem, aby mu bez potíží porozuměl.

2. deskriptor

Ve druhém deskriptoru posuzujeme **členění textu z hlediska myšlenkového a obsahového**, tj. zda informace tvoří uzavřené myšlenkové celky. V rámci těchto myšlenkových celků posuzujeme zároveň uspořádání informací.

Myšlenkové celky by se měly odrazit v grafickém členění textu, tj. tvořit samostatné odstavce. Jednotlivé dílčí body zadání zpravidla určují myšlenkové celky, resp. uspořádání do odstavců. Ve druhé části písemné práce členění textu do odstavců není vyžadováno.

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIA:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIA platí **doplňující podmínka o nadřazenosti prvního deskriptoru**. Pokud je tedy výsledná hodnota před zaokrouhlením 0,5, 1,5 nebo 2,5, hodnotitel se přikloní k menšímu nebo většímu celému číslu v závislosti na hodnocení prvního deskriptoru v oddíle/sloupci.

Například:

V 1. části písemné práce žák obdrží za první deskriptor v oddíle IIA 3 body a za druhý deskriptor 2 body. Výsledná bodová hodnota před zaokrouhlením je 2,5. Žák tedy obdrží za oddíl IIA celkově 3 body, protože se hodnotitel přiklonil k většímu celému číslu v závislosti na hodnocení prvního deskriptoru – za ten žák získal 3 body. Pokud by žák obdržel za první deskriptor 2 body a za druhý body 3, výsledné hodnocení za oddíl by bylo 2 body.

■ Oddíl IIB

V oddíle IIB hodnotíme prostředky textové návaznosti (PTN), jimiž se realizuje spojitost, soudržnost textu (koheze). Hodnotíme, jak tyto použité prostředky **ovlivňují význam sdělení** (zda brání/nebrání porozumění), **v jakém rozsahu** jsou použity a zda jsou **použity správně a vhodně**.

Mezi prostředky textové návaznosti (PTN) řadíme např.:

- **souřadící spojovací výrazy mezi větnými členy**, např. **und, aber, oder, sondern** (*Gabi und Lukas, mein Freund und ich, am Samstag oder am Sonntag;*) včetně spojkových dvojic mezi dvěma a více větnými členy (např.: *Er kommt nicht heute, sondern morgen.; Ich spreche nicht nur Englisch, sondern auch Spanisch.*);
- **souřadící spojovací výrazy v rámci souvětí** – oddělení několika vět hlavních, např. **und, aber, oder, sondern, denn, darum, trotzdem, sonst** (*In meiner Freizeit spiele ich Tennis oder höre Musik.; Ich wollte am Wochenende nach Prag fahren, aber mein Freund war dagegen.; Martin möchte im Sommer in Deutschland jobben, deshalb lernt er jetzt intensiv Deutsch.*);
- **podřadící spojovací výrazy v rámci souvětí** – oddělení vět hlavních od vedlejších, např. **weil, dass, wenn, als, ob, obwohl, seitdem** (*Wir sind zu Hause geblieben, weil es geregnet hat.; Ich wusste nicht, dass er krank ist.; Schreiben Sie mir bitte, ob ich eine Anmeldung schicken soll.*);
- **příslovce**, např. dort, da, dorthin, hier, dann, danach, zuerst, gleichzeitig, erst, nachher, später, vorher, zuletzt, vielleicht, ebenso, inzwischen (*In den Ferien waren wir in der Schweiz. Dort hat es uns sehr gefallen.; Zuerst haben wir einen Spaziergang gemacht, dann haben wir eingekauft.*);
- **zájmenná příslovce**, např. dabei, dafür, davon (*Wir haben den ganzen Tag aufgeräumt. Dabei haben wir Musik gehört.*);
- **zájmena** – zájmena osobní, přivlastňovací, ukazovací (*Ich verbringe viel Zeit mit meiner besten Freundin. Sie ist nett und hilft mir immer.; An dem Wettbewerb hat auch Daniel teilgenommen. Seine Fotos waren sehr interessant.; Reiten ist toll. Dieses Hobby kann ich allen empfehlen.*);
- **členy** – užití členu neurčitého a určitého (*Wir haben eine Radtour gemacht. Die Tour war für mich sehr anstrengend.*);
- **částice**, např. doch, ja, eben, also, schon, halt (*Ja, doch.; Iss das Fleisch lieber nicht, das ist doch viel zu fett.; Er hat ständig Husten. Er soll halt nicht so viel rauchen.*);
- **výpustky** (*Meine Schwester ist 15 Jahre alt, mein Bruder 10.*);
- **synonymní výrazy** (*Paul hat sich ein neues Smartphone gekauft. Dieses Gerät kann wirklich alles.*).

II – Organizace a koheze textu	
B – Koheze, prostředky textové návaznosti	
3	• Chyby v PTN nebrání porozumění textu/části textu. • Rozsah PTN je široký. • PTN jsou téměř vždy použity správně a vhodně.
2	• Chyby v PTN jen v malé míře brání porozumění textu/části textu. • Rozsah PTN je většinou široký. • PTN jsou většinou použity správně a vhodně.
1	• Chyby v PTN ve větší míře brání porozumění textu/části textu. • Rozsah PTN je ve větší míře omezený. • PTN nejsou ve větší míře použity správně a vhodně.
0	• PTN jsou použity nevhodně a/nebo v nedostatečném rozsahu.

1. deskriptor

V tomto deskriptoru hodnotíme, zda případné chyby v použitých prostředcích textové návaznosti **brání porozumění textu/části textu**. Tyto chyby označujeme jako chyby „globální“. Příklad globální chyby: není jasné, k čemu odkazuje odkazovací zájmeno nebo spojka, která brání porozumění sdělení. V rámci tohoto deskriptoru se hodnotí také chyby pod požadovanou jazykovou úrovní.

2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru hodnotíme, jakou **šíři prostředků textové návaznosti** žák vzhledem k zadání a požadované úrovni obtížnosti použil.

3. deskriptor

Ve třetím deskriptoru hodnotíme **správnost a vhodnost použitých prostředků textové návaznosti**. Příkladem chybného použití může být i jejich absence.

Pokud žák získá za tento deskriptor 0 bodů, získá 0 bodů celkově za oddíl IIB, práce je však hodnocena dále.

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIB:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIB platí, že pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže získat za celý oddíl 3 body.

Pokud žák získá za tento deskriptor 0 bodů, získá 0 bodů celkově za oddíl IIB, práce je však hodnocena dále.

Ukázka 1

1. část písemné práce:

Internetový časopis pro žáky německého jazyka vyzval své čtenáře, aby napsali článek na téma „**Ein tolles Wochenende**“. Téma vás zaujalo, protože jste takový víkend nedávno zažil/a, a tak jste se rozhodl/a na výzvu reagovat. Napište **článek** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **uvedete, kdy, kde** a s **kým** jste víkend strávil/a;
- **představíte** program obou víkendových dnů;

- **popísete** zajímavý zážitek z víkendu;
- **napišete, jak** chcete strávit další víkend.

Ein tolles Wochenende

Mein tolles Wochenende war 13. Juli und 24. Juli in Prag. Wir sind zu meine Freundin gefahren.

Am Samstag 13. Juli wir sind im Schwimmbad baden. Am Sonntag 24 Juli sind auf den Berg gefahren.

Am Samstag 13. Juli ich habe das Trinken gekauft. In das Glas war die Biene und sie mir stechen. Unsere zweite Ausflug war auf den Berg nach Prag. Wir waren auf Petřín und auch auf Karlbrücke. Wir sind nach Supermarkt eingekauft. Meine Freundin hat die Schokolade gekauft. Die Schokolade war abgelaufen. Sie kostet 5 Euro. Meine Freundin war viel traurig. Dann wir sind auf den Berg gegangen. Dort war schön.

Das nächste Wochenende ich möchte nach Pilsen mit die Mutti und dem Bruder fahren. Wir möchten nach das Kino und das Theater gehen. Das wird super. Ich werde die Freude haben.

Komentář (oddíl IIA):

Žák podává informace ve větší míře nesouvisle. Zvláště v prostřední části přeskakuje od jednoho tématu k druhému – žák líčí nejdříve krátce zážitek se včelou, pak zmiňuje výlet na Petřín a Karlův most. Bez návaznosti pak líčí zážitek ze supermarketu a poté se opět vrací k výletu na Petřín. Celkově je většina textu vhodně členěna do odstavců, výjimku tvoří prostřední část textu. Za oddíl IIA získá žák 1 bod (deskriptory: 1, 2).

Komentář (oddíl IIB):

Jednotlivé informace v textu nejsou ve větší míře vhodně propojeny. Text obsahuje minimální množství prostředků textové návaznosti: příslovce místa a času, osobní a přivlastňovací zájmena, ukazovací zájmeno, spojka souřadící. Nedostatek PTN však jen minimálně brání porozumění (nejasné odkazy prostřednictvím spojení unsere zweite Ausflug a pomocí příslovce dann). Za oddíl IIB získá žák 1 bod (deskriptory: 2, 1, 1).

Ukázka 2

1. část písemné práce:

Mein tolles Wochenende

Das Wochenende von 25. bis 26. August habe ich mit meiner Freundin Christina verbracht. Wir haben an diesen Tagen in unserem Wochenenhaus gewohnt, das bei Lipno ist.

Am Samstagvormittag haben wir den Hochseilgarten besucht. Er war von uns cca 5 km entfernt. Dort waren wir 2 Stunden. Nachmittag haben wir einen ganz langen Spaziergang in der Umgebung von unserem Wochenenhaus gemacht. Der Spaziergang war schön.

Am Sonntagvormittag haben wir an der Besichtigung der Stadt Vyšší Brod teilgenommen, die mir und Christina sehr gefallen hat. Nachmittag haben ich und Christina mit einigen Jungen von Vyšší

Brod Fußball gespielt. Christina hat ihn zum ersten Mal gespielt und sie war super. Sogar hat sie einige Tore geschossen. Nächstes Wochenende wollen wir mit unserer Freundin Stephanie verbringen. Sie hat mir früher gesagt, dass sie sich wünscht, solches Wochenende voll von dem Spaß zu erleben.

Komentář (IIA):

Text je velmi dobře organizovaný. Jednotlivé myšlenky a informace za sebou lineárně následují, jsou vhodně propojeny pomocí prostředků textové návaznosti. Text je vhodně členěn, tj. jeden odstavec prezentuje jeden myšlenkový blok (zpracovává jeden dílčí bod zadání). Za oddíl IIA získá žák 3 body (deskriptory: 3, 3)

Komentář (IIB):

V textu se vyskytuje velké množství prostředků textové návaznosti: osobní a přivlastňovací zájmena, kombinace určitého a neurčitého členu, ukazovací a vztažná zájmena, příslovce, spojky souřadné i podřadné. Na žádném místě nenarušuje jakýkoliv prostředek porozumění, všechny jsou použity správně a vhodně. Za oddíl IIB získá žák 3 body (deskriptory: 3, 3, 3).

Ukázka 3

2. část písemné práce:

Představte si následující situaci: Jste na výměnném pobytu v Německu a rozhodl/a jste se, že si zlepšíte své znalosti němčiny. Na školní nástěnce vás zaujal následující inzerát:

Die Sprachschule Wolf bietet Sprachkurse für alle Altersgruppen und alle Sprachniveaus an.

Nähere Informationen unter Sebastian Wolf: wolf@sprachschule.de

Napište **e-mail** na uvedenou adresu v rozsahu **60–70** slov, ve kterém:

- **uvedete, proč** píšete;
- **sdělíte**, o který kurz a jakou úroveň máte zájem;
- **zeptáte se** na podrobnosti ke kurzu (alespoň **dvě** informace).

An: wolf@sprachschule.de

Betreff: Informationen über dem Kurs

Sehr geehrte Damen und Herren,

ich bin jetzt in Deutschland als Austauschschüler und ich meine, dass meine Sprachkenntnisse nicht so gut sind, deswegen möchte ich mit bei Ihnen informieren.

Ich habe zwar einige Deutschkenntnisse, trotzdem möchte ich Deutsch als Beginner lernen.

Können Sie mir bitte schreiben, wo Sie lehren, wie viel einjähriger Kurs kostet und ob ich noch irgendwelche Bücher brauche.

Danke für Ihre Bereitschaft.

Mit freundlichen Grüßen

Kateřina Kropáčková

Komentář (sloupec II):

Text je souvislý, jednotlivé informace jsou podávány lineárně, žák nepřeskakuje od tématu k tématu. Text je vhodně členěn do odstavců, v každém odstavci je zpracován jeden dílčí bod zadání. Informace jsou mezi sebou rovněž vhodně propojovány. V textu se vyskytuje velké množství prostředků textové návaznosti: osobní a přivlastňovací zájmena, příslovce, tázací příslovce ve funkci spojek, spojky souřadící a podřadící. Ve sloupci II získá žák 3 body (deskriptory: 3, 3, 3, 3).

7.2.3 SLOVNÍ ZÁSoba A PRAVOPIS

V rámci písemné práce je posuzována **správnost a rozsah použité slovní zásoby a správnost pravopisu**. Šíře použité slovní zásoby je vždy posuzována vzhledem k zadání písemné práce (jednotlivým bodům zadání), danému tématu a ověřované úrovni obtížnosti (B1 podle SERRJ). Do hodnocení písemné práce se promítá i případné **krácení textu pod požadovanou délkou** (pod spodní hranici požadovaného intervalu slov).

Dodržení tématu/komunikační situace je jednou ze základních podmínek pro posuzování přesnosti a rozsahu slovní zásoby v písemné práci. Je-li například v zadání písemné práce požadováno, aby žák uvedl, že se přestěhoval a popsal svůj nový byt/dům, očekáváme lexikální prostředky vztahující se k tématu „stěhování“ a „bydlení“.

■ Oddíl IIIA

V oddíle IIIA posuzujeme písemnou práci z hlediska **typu a množství chyb ve slovní zásobě a pravopise**. Do hodnocení se promítá i **délka napsaného textu**, a to tehdy, jestliže žák napíše text o 1 a více intervalů kratší. Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

Pokud se v písemné práci objeví chyba ve slovní zásobě, posuzujeme, o jaký **typ chyby** jde. Chyby závažné, tzv. **globální chyby**, jsou posuzovány v rámci prvního deskriptoru, pokud jde o chyby méně závažné, tzv. **chyby lokální**, tyto posuzujeme v rámci deskriptoru druhého. Charakter chyb je nutné posuzovat vždy v kontextu dané práce.

III – Slovní zásoba a pravopis	
A – Přesnost	
3	Chyby ve slovní zásobě a pravopise nebrání porozumění textu. Slovní zásoba a pravopis jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb).
2	Chyby ve slovní zásobě a pravopise většinou nebrání porozumění textu. Slovní zásoba a pravopis jsou většinou použity správně (6–11 chyb). Text je o 1 interval kratší.
1	Chyby ve slovní zásobě a pravopise ve větší míře brání porozumění textu. Slovní zásoba a pravopis nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb). Text je o 2 intervaly kratší.
0	Chyby ve slovní zásobě a pravopise brání porozumění (většinou) textu. Slovní zásoba a pravopis jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší.

1. deskriptor

V rámci prvního deskriptoru posuzujeme tzv. **chyby globální**. Globální chybou je taková chyba, která **brání příjemci porozumět sdělení, a výrazně tak narušuje komunikační záměr**. Za globální chybu považujeme např.:

- **významově nesprávný výraz v daném kontextu**, např.: nesprávný ekvivalent českého výrazu *vystoupit* při popisu cesty (*Wir müssen in der nächsten Station auftreten.* – správně sloveso *aussteigen*); nebo záměna sloves *sollen* a *haben* při překladu českého *mít povinnost* (*Was habe ich Ihnen noch schicken?*);
- **chybějící výraz ve větě způsobující nesrozumitelnost (části) textu**, např. infinitiv po způsobovém slovesu, pokud není jasný význam věty (*Ich muss es noch heute V.*);
- **český nebo cizojazyčný výraz ve větě, pokud existuje používaný a rozšířený ekvivalent v německém jazyce**, např. *Mnichov, Paříž, by Bus fahren* (správně *München, Paris, mit dem Bus fahren*);
- **nečitelný výraz.**

Pro posuzování globálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny doplňující podmínky a postupy, kterými jsou vymezeny například intervaly chyb pro udělení 3–0 bodů za první deskriptor. Při hodnocení se bere v úvahu například i to, zda se jedná o opakovanou chybu. Takovou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

Orientační hodnocení globálních chyb v 1. části PP:

- 0–1 globální chyba (3 body)
- 1–3 globální chyby (2 body)
- 4–5 globálních chyb (1 bod)
- 6 a více globálních chyb (0 bodů)

Orientační hodnocení globálních chyb ve 2. části PP:

- 0–1 globální chyba (3 body)
- 1–2 globální chyby (2 body)
- 3–4 globální chyby (1 bod)
- 5 a více globálních chyb (0 bodů)

Po dosažení hraničního počtu chyb (6, resp. 5), kdy je žákovi uděleno 0 bodů za 1. deskriptor, se ostatní globální chyby převádí do chyb lokálních, tj. jsou hodnoceny v rámci druhého deskriptoru.

2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru posuzujeme tzv. **chyby lokální**. Jsou jimi takové chyby, které nemění význam okolního textu (působí jen „lokálně“), **nemají zásadní vliv na porozumění sdělení**. Za lokální chybu považujeme např.:

- **chybný pravopis**, např. *nähmlich, Informacion, Verkaufer, jetz* (správně *nämlich, Information, Verkäufer, jetzt*);
- **nesprávnou předložku ve vazbě slovesa, podstatného či přídavného jména**, např. *sich auf etw. beschweren, über etw. überzeugt sein, Bitte für etw.* (správně *sich über etw. beschweren, von etw. überzeugt sein, Bitte um etw.*);
- **nevhodný výraz, který nebrání porozumění (části) textu**, např. *Das ist viel teuer für mich.* – správně *Das ist sehr teuer für mich.*);

- **nesprávné funkční sloveso ve slovesně jmenných spojeních**, např. *zur Verfügung sein, in Betrieb geben* (správně *zur Verfügung stehen, in Betrieb setzen*).

Pro posuzování lokálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny doplňující postupy a podmínky, kterými je vymezeno například rozpětí chyb pro udělení 3–0 bodů za druhý deskriptor. Toto rozpětí chyb je uvedeno v kritériích hodnocení. I zde platí, že opakovanou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

3. deskriptor

Třetí deskriptor je při hodnocení využíván, **je-li text kratší, než je jeho požadovaná délka**. Bez tohoto deskriptoru by byl při hodnocení chyb znevýhodněn žák, který napíše text v požadovaném rozsahu, neboť je větší pravděpodobnost, že se v delším textu dopustí více chyb než žák, který napíše text kratší. **Delší text než je požadovaný rozsah není proto v tomto oddíle nijak penalizován.**

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIIA:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIIA platí několik doplňujících podmínek:

- 1. deskriptor za globální chyby je nadřazen 2. deskriptoru za chyby lokální.
- Pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, nemůže již za celý oddíl získat 3 body.
- Deskriptor pracující s délkou textu nesmí žákovi „přilepšit“.
- Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

■ Oddíl IIIB

V oddíle IIIB posuzujeme **rozsah slovní zásoby** a to vzhledem k zadání písemné práce (bodům zadání), danému tématu a ověřované úrovni obtížnosti. Na šíři slovní zásoby může mít vliv jak odchýlení se od tématu, tak i nezpracování/nerozpracování některého z bodů zadání, protože hodnotiteli bude chybět očekávaná slovní zásoba ve vztahu k zadání.

III – Slovní zásoba a pravopis	
B – Rozsah	
3	• Slovní zásoba je široká (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
2	• Slovní zásoba je většinou široká (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
1	• Slovní zásoba je ve větší míře omezená (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
0	• Slovní zásoba je omezená a/nebo v nedostatečném rozsahu (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).

Ke zhodnocení kvality/šíře slovní zásoby pomohou hodnotiteli odpovědi na následující otázky:

- Využil žák slovní zásobu, kterou mu nabízelo zadání?
- Pokud žák nezminil některý z bodů zadání, jak se tato skutečnost promítla do šíře slovní zásoby?
- Opakuje žák stále tytéž výrazy?
- Opakuje/Opisuje žák výrazy ze zadání?

- Odpovídá použitá slovní zásoba dané úrovni obtížnosti?

Do širší slovní zásoby jsou počítány pouze ty lexikální prostředky, které jsou v textu použity vhodně/správně z hlediska významového a jejichž pravopisná podoba je správná.

Ukázka 1

1. část písemné práce:

Internetový časopis pro žáky německého jazyka vyzval své čtenáře, aby napsali článek o svém **oblíbeném koníčku**. Téma vás zaujalo a rozhodl/la jste se na výzvu reagovat. Napište **článek** v rozsahu **120-150 slov**, ve kterém:

- **představíte** svůj koníček (např. kdy, jak často se mu věnujete);
- **uvedete**, proč jste si ho vybral/a;
- **popíšete jednu** příhodu, která se díky vašemu koníčku stala;
- **napišete**, zda byste tento koníček **doporučil/a** nebo **nedoporučil/a** svým kamarádům a **proč**.

Meine Hobby

Mein **beliebtes** Hobby ist Fußball. Ich habe Fußball **ausgewählt**, weil ich Sport liebe. **Fussball** mach mir **Spass** ich kann neuen Leuten kennen lernen, wie ein **Aff** schwitzen und gute physische Kondition bekommen.

Der Fußball spiele ich **zweimal** Woche, aber ich kann nicht nur spielen, aber ich kann ihn in **Fernseher** **fernsehen**. Zu meinen Favorit gehören **Sparta**, **Banik** und **Sigma Olomouc**. Aus ausländischen Mannschaften **kenne** ich sagen, dass **Chelsea** sehr gut ist. Ich habe einen Traum. Ich würde gern Meisterschaft in **Poland** besuchen. Bei Fußball im **Fernseher** ist immer die gute Atmosphäre. Ich kann mit meiner Freund **Bier**, **Snaps** und **Wein** trinken und wir mögen auch **popcorn** dabei **Essen**. **Fußball schön fünf Jahre**. Fußball ist super. Ich kann ihn empfehlen. Alle **leute** bei uns lieben Fußball.

(123 slov)

Komentář (oddíl IIIA):

V textu se vyskytují dvě globální chyby: záměna sloves *können* a *kennen* – *ich kenne sagen* (správně *ich kann sagen*), chybějící výrazy ve větě *Fußball schön fünf Jahre*, (správně pravděpodobně *Fußball spiele ich schon fünf Jahre*). Celkový počet lokálních chyb je 13, jedna chyba je opakovaná. Nejčastěji se jedná o chyby pravopisné: *ausgewählt*, *Fussball*, *Spass*, *Aff*, *Poland*, *Snaps*, *popcorn*, *Essen*, *leute* (správně *ausgewählt*, *Fußball*, *Spaß*, *Affe*, *Polen*, *Schnaps*, *Popcorn*, *essen*, *Leute*). V některých případech jde o použití nesprávného ekvivalentu v daném kontextu nebo stylisticky nevhodného spojení: *mein beliebtes Hobby* (správně *mein Lieblingshobby*), *in Fernseher fernsehen* (správně *im Fernsehen sehen*), *bei Fußball ist die gute Atmosphäre* (správně *beim Fußball gibt es eine gute Atmosphäre*). V oddíle IIIA získá žák 2 body (deskriptory: 2, 1).

Komentář (oddíl IIIB):

Slovní zásoba je většinou široká. Žák prokázal dobrou znalost slovní zásoby vztahující se k tématu oblíbený koníček a použil slovní zásobu odpovídající požadované úrovni

B1. Vzhledem k nesplnění 3. bodu zadání (popis příhody), získá však žák v oddíle IIIB 2 body.

Ukázka 2

1. část písemné práce:

Kampfsport als mein Lieblingshobby

Mein Lieblingshobby ist nicht für alle. Es geht um Kampfsport. Ich trainiere mit Profikämpfern aus meiner Stadt etwa dreimal pro Woche. Wir trainieren in der Halle einer Grundschule. Es ist nicht weit weg von meiner Wohnung. Es ist ziemlich anstrengend, deshalb gehen dorthin nur wenige Leute.

Dieses Hobby habe ich ausgewählt, weil ich einmal meinen Freund schützen musste und konnte mich gar nicht bewegen, weil ich fürchtete. Er war dann schwer verletzt. Danach sagte ich mir, dass ich niemals einen Freund im Stich lassen werde und habe mit dem Training begonnen. Als ich zum ersten Training gekommen bin, hatte ich Angst, aber der ist richtig schnell verschwunden, denn es ist kein Platz für Angst da.

Weil dieses Hobby so hart und anstrengend ist, empfehle ich es nur wenigen. Es ist nicht gesund für den Gehirn, Schläge zu bekommen. Meiner Meinung nach existieren bessere und sicherere Sportarten.

(150 slov)

Komentář (IIIA):

V textu není žádná globální ani lokální chyba. V oddíle IIIA získá žák 3 body (deskriptory 3, 3).

Komentář (IIIB):

Slovní zásoba je velmi široká. Žák zpracovává všechny body zadání vhodnými lexikálními prostředky. Slovní zásoba odpovídá požadované úrovni B1, některé výrazy dokonce danou úroveň převyšují (např. *im Stich lassen*, *verschwinden*, *Gehirn*). V oddíle IIIB získá žák 3 body.

Ukázka 3

2. část písemné práce:

Představte si následující situaci: Jste na výměnném pobytu v Německu a rozhodl/a jste se, že si zlepšíte své znalosti němčiny. Na školní nástěnce vás zaujal následující inzerát:

Die Sprachschule Wolf bietet Sprachkurse für alle Altersgruppen
und alle Sprachniveaus an.

Nähere Informationen unter Sebastian Wolf: wolf@sprachschule.de

Napište **e-mail** na uvedenou adresu v rozsahu **60–70** slov, ve kterém:

- **uvedete, proč** píšete;
- **sdělíte**, o který kurz a jakou úroveň máte zájem;

– **zeptáte se** na podrobnosti ke kurzu (alespoň **dvě** informace).

An: wolf@sprachschule.de

Betreff: Sprachkurs

Sehr geehrter Herr Wolf,

ich bin auf dem **wechselen Aufenthalt** in Deutschland und ich könne nur wenig Deutsch sprechen und ich habe die **Interesse um** Ihre Kurse.

Ich habe die **Interesse** vor allem **um** die Sprachkurse für die Leute, welche fortgeschritten sind.

Ich habe folgende Frage: Wann beginnen der Kurs? Wo ist der Kurs? Und was kostet den Kurs?

Ich danke für Ihre Antworten und Ihrer Zeit. Können Sie die Antworten an meine **e-mail Adresse** **schenken**?

Viele **dank** und mit freundlichen Grüßen

Marketa B.

(89 slov)

Komentář (sloupec III):

V textu se vyskytují dvě globální chyby: *wechselen Aufenthalt* (správně *Austausch*), *schenken* (správně *schicken*). Slovní zásoba je většinou široká. Jsou rozpracovány všechny body zadání, ale některé výrazy se opakují. Celkový počet lokálních chyb je 7, dvě chyby jsou opakované. Jedná se o chyby pravopisné (*Aufenthalt*, *Interesse*, *e-mail*, *Adresse*, *dank* - správně *Aufenthalt*, *Interesse*, *E-Mail-Adresse*, *Dank*) a chyby ve vazbách sloves (*Interesse um*, *Antwort an* – správně: *Interesse für*, *Antwort auf*). Za sloupec III získá žák 2 body (deskriptory 2, 2, 1).

7.2.4 MLUVNICKÉ PROSTŘEDKY

V posledním sloupci kritérií hodnocení posuzujeme, zda jsou **mluvnické prostředky použity správně** a jaký je jejich **rozsah** vzhledem k ověřované úrovni obtížnosti (B1 podle SERRJ) a požadavkům v zadání písemné práce (bodech zadání). Do hodnocení písemné práce se promítá i případné **krácení textu pod spodní hranici požadovaného intervalu slov**.

Míra splnění zadání je klíčová pro posuzování úrovně gramatické kompetence žáka ve vztahu ke komunikačnímu záměru, tj. zda a jakým způsobem (přesnost, rozsah) žák sdělil to, co sdělit měl. Pokud je v zadání požadováno například psát o akci, která již proběhla, očekáváme správné použití minulého času. Má-li žák na základě jednoho z bodů zadání například něco porovnat, očekáváme použití komparativu.

■ Oddíl IVA

V oddíle IVA hodnotíme písemnou práci z hlediska **typu a počtu chyb v použitých mluvnických prostředcích**. Do hodnocení se promítá i **délka napsaného textu**, respektive skutečnost, kdy žák napsal text kratší o 1 a více intervalů. Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

Pokud se v písemné práci objeví chyba v mluvnických prostředcích, posuzujeme, o jaký **typ chyby** jde. Chyby závažné, tzv. **globální chyby**, jsou posuzovány v rámci

prvního deskriptoru, pokud jde o chyby méně závažné, tzv. **chyby lokální**, tyto hodnotíme v rámci deskriptoru druhého. Charakter chyb je nutné vždy posuzovat v kontextu konkrétní práce.

IV – Mluvnické prostředky	
A – Přesnost	
3	Chyby v mluvnických prostředcích nebrání porozumění textu. Mluvnické prostředky jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb).
2	Chyby v mluvnických prostředcích většinou nebrání porozumění textu. Mluvnické prostředky jsou většinou použity správně (6–11 chyb). Text je o 1 interval kratší.
1	Chyby v mluvnických prostředcích ve větší míře brání porozumění textu. Mluvnické prostředky nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb). Text je o 2 intervaly kratší.
0	Chyby v mluvnických prostředcích brání porozumění (většině) textu. Mluvnické prostředky jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší.

1. deskriptor

Pomocí prvního deskriptoru posuzujeme tzv. **chyby globální**. Globální chybou je taková chyba, která **brání příjemci porozumět sdělení, a výrazně tedy narušuje komunikační záměr**. Mezi globální zahrnujeme i ty chyby, které nemusí nutně bránit porozumění textu, svým charakterem jsou však **pod ověřovanou úrovní obtížnosti**. Žák by se jich na ověřované úrovni obtížnosti neměl dopustit. Do této kategorie mohou v závislosti na kontextu patřit např.:

- **nesprávný tvar slovesa v přítomném čase**, např. *ihr machet, du fahrst, er habt, er kann* (správně *ihr macht, du fährst, er hat, er kann*);
- **nesprávně tvořený rozkazovací způsob sloves**, např. *Kommst bitte um fünf.* (správně *Komm bitte um fünf.*);
- **nesprávný tvar způsobových sloves a sloves *haben, sein* v préteritu**, např. *er konntet, er müsste, er wart* (správně *er konnte, er musste, er war*);
- **nesprávné pomocné sloveso při tvoření perfekta u pravidelných a nejfrekventovanějších nepravidelných sloves**, např. *ich bin gespielt, er hat gegangen* (správně *ich habe gespielt, er ist gegangen*);
- **chybný tvar přičestí sloves pravidelných a nejfrekventovanějších nepravidelných sloves**, např. *gereisen, gesprechen* (správně *gereist, gesprochen*);
- **použití nesprávného slovesného času**, např. pokud se ve vyprávění v minulosti najednou objeví tvar slovesa v přítomném čase: *Am Samstag waren wir in Prag. Wir besuchen dort viele Sehenswürdigkeiten. Am Abend gingen wir ins Theater.* (správně *Am Samstag waren wir in Prag. Wir besuchten dort viele Sehenswürdigkeiten. Am Abend gingen wir ins Theater.*);
- **chybějící podmět nebo přísudek ve větě**, např. *Dort ist ~~V~~sehr schön.* (správně *Dort ist es sehr schön.*);
- **nesprávný slovosled ve větě jednoduché (oznamovací) a po souřadících spojkách**, např. *In meiner Freizeit ich spiele Fußball und fahre ich oft auch Rad.* (správně *In meiner Freizeit spiele ich Fußball und ich fahre oft auch Rad.*);

- **nesprávný slovosled v otázkách**, např. *Um wie viel Uhr der Kurs beginnt?; Sie können mir eine Anmeldung schicken?* (správně *Um wie viel Uhr beginnt der Kurs?; Können Sie mir eine Anmeldung schicken?*);
- **chybu ve shodě podmětu s přísudkem**, např. *Dort war etwa zehn Jungen.* (správně *Dort waren etwa zehn Jungen.*).

Pro posuzování globálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny stejné doplňující podmínky a postupy, kterými jsou vymezeny intervaly chyb pro udělení 3–0 bodů za první deskriptor v oddíle IIIA. Při hodnocení je také bráno v úvahu, zda se jedná o opakovanou chybu. Takovou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

Orientační hodnocení globálních chyb v 1. části PP:

- 0–1 globální chyba (3 body)
- 1–3 globální chyby (2 body)
- 4–5 globálních chyb (1 bod)
- 6 a více globálních chyb (0 bodů)

Orientační hodnocení globálních chyb ve 2. části PP:

- 0–1 globální chyba (3 body)
- 1–2 globální chyby (2 body)
- 3–4 globální chyby (1 bod)
- 5 a více globálních chyb (0 bodů)

Po dosažení hraničního počtu chyb (6, resp. 5), kdy je žákovi uděleno 0 bodů za 1. deskriptor, se ostatní globální chyby převádí do chyb lokálních, tj. jsou hodnoceny v rámci druhého deskriptoru.

2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru posuzujeme tzv. **lokální chyby**. Lokální chyba je taková chyba, která **nemění význam okolního textu, a nemá tedy zásadní vliv na porozumění sdělení**. Nejčastěji se jedná o chyby následujícího typu:

- **chyby ve skloňování podstatných jmen**, např. *in die Turnhalle trainieren; das Thema des Wettbewerb* (správně *in der Turnhalle trainieren, das Thema des Wettbewerbes*);
- **nesprávný člen**, např. *Der Konzert war wirklich toll.* (správně *das Konzert*);
- **chyby v užití členu**, např. *Nächstes Wochenende möchte ich den Fußball spielen.; Wir waren am Samstag in dem Österreich.; Am Vormittag haben wir ✓ Prager Burg besucht.; Ich würde gerne ✓ Meisterschaft in Polen besuchen.; Beim Sport gibt es immer die gute Atmosphäre.* (správně *Fußball spielen, in Österreich, die Prager Burg, die Meisterschaft, eine gute Atmosphäre*);
- **nesprávné tvary množného čísla**, např. *viele Freunden, meine Hobby* (správně *Freunde, Hobbys*);
- **chyby ve skloňování zájmen (osobních, přivlastňovacích, ukazovacích, tázacích)**, např. *mit ihn, bei meiner Eltern, für dieser Sport* (správně *mit ihm, bei meinen Eltern, für diesen Sport*);

- **chyby v předložkách**, tj. nesprávná předložka nebo vynechaná předložka (pokud se nejedná o ustálenou vazbu), např. *nach* das Kino gehen, *am* Juli, zweimal **W**Woche. (správně *ins* Kino gehen, *im* Juli, zweimal *pro* Woche);
- **chyby ve skloňování přídavných jmen v přívlastku**, např. *eine interessant* Geschichte, *unser letzte* Wochenende, *viele schönen* Sehenswürdigkeiten (správně *eine interessante* Geschichte, *unser letztes* Wochenende, *viele schöne* Sehenswürdigkeiten);
- **chyby v trpném rodě**, např. *Wir waren* von ihnen zum Essen eingeladen. (správně *wir wurden* eingeladen);
- **slovosled ve vedlejších větách a nepřímých otázkách**, např. *Reiten empfehle ich allen, weil der Mensch ist* in der Natur.; *Ich möchte fragen, wie viel kostet* der Kurs. (správně *... , weil der Mensch in der Natur ist.; ... , wie viel der Kurs kostet.*).

Pro posuzování lokálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny doplňující postupy a podmínky, kterými je vymezeno například rozpětí chyb pro udělení 3–0 bodů za druhý deskriptor. Toto rozpětí chyb je uvedeno v kritériích hodnocení. I zde platí, že opakovanou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

3. deskriptor

Třetí deskriptor je využíván při hodnocení v případě, že je text kratší, než je požadovaná **délka stanovená v zadání**. Bez použití tohoto deskriptoru by byl při hodnocení chyb znevýhodněn žák, který napíše text v požadovaném rozsahu, neboť je větší pravděpodobnost, že se v delším textu dopustí více chyb než žák, který napíše text kratší. **Delší text než je požadovaný rozsah textu není proto v tomto oddíle nijak penalizován.**

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IVA:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IVA platí několik doplňujících podmínek:

- 1. deskriptor za globální chyby je nadřazen 2. deskriptoru za chyby lokální.
- Pokud žák získá v některém deskriptoru 1 bod, nemůže již získat za celý oddíl 3 body.
- Deskriptor pracující s délkou textu nesmí žákovi „přilepšit“.
- Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

■ Oddíl IVB

V oddíle IVB posuzujeme **rozsah použitých mluvnických prostředků**, a to vzhledem k zadání písemné práce (bodům zadání) a ověřované úrovni obtížnosti. Ke zhodnocení kvality/šíře mluvnických prostředků pomohou hodnotiteli i odpovědi na následující otázky:

- Jsou mluvnické prostředky použity v závislosti na zadání v dostatečně šíři?
- Využil žák mluvnické prostředky, které mu nabízelo zadání?
- Pokud žák nezmínil nějaký bod zadání, jak se tato skutečnost promítla do šíře použitých mluvnických prostředků?
- Odpovídají použité mluvnické prostředky dané úrovni obtížnosti?

Do rozsahu posuzovaných mluvnických prostředků se započítávají pouze ty prostředky, které jsou použity správně. Pokud žák v některém gramatickém jevu chybuje,

ale na jiném místě v textu ho použije správně, je daný jev do rozsahu mluvnických prostředků započítán v případě, že, že je tomu tak alespoň v polovině případů.

IV – Mluvnické prostředky	
B – Rozsah	
3	• Rozsah mluvnických prostředků je široký (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
2	• Rozsah mluvnických prostředků je většinou široký (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
1	• Rozsah mluvnických prostředků je ve větší míře omezený (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
0	• Rozsah mluvnických prostředků je omezený a/nebo mluvnické prostředky jsou v nedostatečném rozsahu (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).

Příklad:

V textu se vyskytnou dvě rozkazovací věty. V jedné větě je rozkaz vytvořen správně, ve druhé větě chybně. V tomto případě hodnotitel započítává zvládnutí rozkazovacího způsobu do rozsahu mluvnických prostředků. Pokud budou v práci tři rozkazovací věty, z nichž pouze v jedné větě bude rozkaz vytvořen správně, nebude rozkaz započítáván do širě použitých mluvnických prostředků, protože pisatel dostatečně neprokázal jeho zvládnutí.

Při hodnocení rozsahu mluvnických prostředků může hrát roli i to, zda byly zmíněny body zadání a v jaké míře byly rozpracovány. Opomene-li například žák bod zadání, ve kterém má uvést, co dělal o prázdninách, v písemné práci může chybět očekávaný minulý čas. Žák však nemusí být v případě nezpracovaného bodu zadání penalizován za širší mluvnických prostředků vždy, neboť očekávané gramatické jevy se mohou objevit i v jiné části textu.

Ukázka 1

1. část písemné práce:

Internetový časopis pro žáky německého jazyka vyzval své čtenáře, aby napsali článek na téma „**Ein tolles Wochenende**“. Téma vás zaujalo, protože jste takový víkend nedávno zažil/a, a tak jste se rozhodl/a na výzvu reagovat. Napište **článek** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **uvedete, kdy, kde** a s **kým** jste víkend strávil/a;
- **představíte** program obou víkendových dnů;
- **popíšete** zajímavý zážitek z víkendu;
- **napišete, jak** chcete strávit další víkend.

Ein tolles Wochenende

Ich war am Wochenende in Slowakei. Ich war mit der Oma auf der Urlaub. Wir waren in Slowakei am Juli. Wir hatten schön das Vetter.

Wir waren am Sonntag baden. Wir waren in Stadt. Wir waren mit dem Auto in Stadt fahren. Wir waren am Samstag auf den

Ausflug in ~~✓~~ Gebirge. Es war dort schön. Wir waren mit der Oma in ~~✓~~ Restaurant. Wir haben Kartoffelsalat und Schnitzel gern. Ich habe nach Hause das Andenken.

Meine Erlebnis ist das Gebirge. Es war dort viel schön. Meine Oma war glücklich. Dort war das Berg und das Restaurant. Wir waren auf dem Fahrrad. Wir waren in ~~✓~~ Restaurant. Ich hatte Kartoffeln und Fisch zu dem Essen. Die Oma hatte Kartoffelsalat und Fisch. Ich kunftig möchte am Wochenende mit der Oma und mit den Bruder auf der Hütte fahren.

(138 slov)

Komentář (oddíl IVA):

V textu se vyskytují 3 globální chyby: chyba v přičestí – *fahren* (správně *gefahren*), chyba ve shodě podmětu s přísudkem – *war* (správně *waren*), slovosled v hlavní větě – *ich kunftig möchte* (správně *ich möchte kunftig*). Celkový počet lokálních chyb je 16 (3 opakované chyby). Nejčastěji se jedná o chyby ve členech a předložkách. V oddíle IVA získá žák 2 body (deskriptory: 2, 1).

Komentář (oddíl IVB):

Rozsah mluvnických prostředků je ve větši míře omezený. V textu chybí osobní zájmena, přídavná jména v přívlastku, modální slovesa, minulý čas sloves (v textu užívá pouze préteritum slovesa *haben* a *sein*). Nedostatky se objevují v syntaxi, v textu nenajdeme žádná souvětí. V oddíle IVB získá žák 1 bod.

Ukázka 2

2. část písemné práce:

Jste v Německu na jazykovém kurzu a na nástěnce ve škole vidíte následující inzerát:

Agentur Foto-Art organisiert einen Wettbewerb für junge Hobbyfotografen. Das Thema ist „Jugendliche in der Stadt“.

Nähere Informationen unter schlesinger@fotoart.de,
Kontaktperson – Anne Schlesinger.

Soutěž vás zaujala a chcete se jí se svými fotografiemi zúčastnit. Napište **e-mail** na uvedenou adresu v rozsahu **60–70 slov**, ve kterém:

- **uvedete, proč** píšete;
- **požádáte** o podrobné informace o soutěži (místo, termín, hlavní cena apod.);
- **zeptáte se**, co je třeba udělat pro účast v soutěži (zaslání přihlášky, počet fotografií apod.).

An: schlesinger@fotoart.de

Betreff: Foto-Wettbewerb

Guten Tag,

ich bin Hans und schreibe Ihnen, weil mein Hobby Fotografieren ist und **will** mich an Ihrem Wettbewerb teilnehmen.

Bitte, wo wird der Wettbewerb stattfinden? Was ist der Hauptpreis? Sollte ich eine bestimmte Kleidung haben?

Noch eine Frage: was muss ich machen, um an diesem Wettbewerb teilnehmen zu können?

Vielen Danken für Ihre Antwort.

Mit freundlichen Grüßen Hans Dudlicek

(61 slov)

Komentář (sloupec IV):

V textu se vyskytuje pouze jedna lokální chyba. Text se vyznačuje širokým rozsahem použitých mluvnických prostředků – žák užívá slovesa v přítomném i budoucím čase, modální slovesa v přítomném čase i podmiňovacím způsobu. V textu se vyskytuje i přídavné jméno v přívlastku, ukazovací zájmena. Z hlediska syntaxe najdeme v textu věty oznamovací i tázací, vedlejší věty a infinitivní konstrukce. Za sloupec IV získá žák 3 body (deskriptory: 3, 3, 3).

8 PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1: TITULNÍ STRANA TESTOVÉHO SEŠITU

NĚMECKÝ JAZYK

NJMZP13C0T01

PÍSEMNÁ PRÁCE

Maximální bodové hodnocení: 36 bodů
Hranice úspěšnosti: 44 %

1 Základní informace k zadání zkoušky

- Písemná práce obsahuje 2 části.
- Časový limit pro řešení je uveden na záznamovém archu.
- Povolené pomůcky: psací potřeby a slovníky, které neobsahují přílohu věnovanou písemnému projevu.
- U každé části je uveden maximální počet bodů.
- Pište do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.

2 Pravidla správného zápisu práce

- Pište **modrou nebo černou** propisovací tužkou, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.
- Hodnoceny budou **pouze práce zapsané v záznamovém archu**.
- **Pište pouze do ohraničených polí** v záznamovém archu. Zápisy odpovědí mimo tato pole nebudou hodnoceny.
- **Rozsah požadované odpovědi** je v instrukcích každé části vymezen počtem slov. V záznamovém archu je tento rozsah orientačně vyznačen řádky a údajem o počtu slov vedle příslušných řádků.
- Řádky na **šedém podtisku** využijte v případě, že jste jednotlivé odstavce v odpovědi oddělovali vynechanými řádky nebo jste v textu škrtili apod.
- **Pište ČITELNĚ. Nečitelný text nebude hodnocen.**
- **Při psaní rozlišujte velká a malá písmena!**

Testový sešit neotvírejte, počkejte na pokyn!

STR. 3

List 2 ze 2

	I	II	III	IV	Body celkem
A					
B					

PŘÍLOHA 3: KRITÉRIA HODNOCENÍ PRO 1. ČÁST PÍSEMNĚ PRÁCE

	I – Zpracování zadání/obsah	II – Organizace a koheze textu	III – Slovní zásoba a pravopis	IV – Mluvnické prostředky
	A – Zadání	A – Organizace, koheze	A – Přesnost	A – Přesnost
3	Požadovaná charakteristika textu¹ je dodržena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.	Text je souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text je vhodně členěn/organizovaný.	Chyby ve slovní zásobě a pravopise nebrání porozumění textu. Slovní zásoba a pravopis jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb).	Chyby v mluvnických prostředcích nebrání porozumění textu.² Mluvnické prostředky jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb).
2	Požadovaná charakteristika textu¹ je většinou dodržena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).	Text je většinou souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text je většinou vhodně členěn/organizovaný.	Chyby ve slovní zásobě a pravopise většinou nebrání porozumění textu.² Slovní zásoba a pravopis jsou většinou použity správně (6–11 chyb). Text je o 1 interval kratší.	Chyby v mluvnických prostředcích většinou nebrání porozumění textu.² Mluvnické prostředky jsou většinou použity správně (6–11 chyb). Text je o 1 interval kratší.
1	Požadovaná charakteristika textu¹ není ve větší míře dodržena. Většina bodů zadání (jasně a srozumitelně) zmíněna. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).	Text není ve větší míře souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text není ve větší míře vhodně členěn/organizovaný.	Chyby ve slovní zásobě a pravopise ve větší míře brání porozumění textu. Slovní zásoba a pravopis nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb). Text je o 2 intervaly kratší.	Chyby v mluvnických prostředcích ve větší míře brání porozumění textu.² Mluvnické prostředky nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb). Text je o 2 intervaly kratší.
0	Požadovaná charakteristika textu¹ není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.	Text není souvislý a neobsahuje lineární sled myšlenek. Text není vhodně členěn/organizovaný.	Chyby ve slovní zásobě a pravopise brání porozumění (většine) textu. Slovní zásoba a pravopis jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší.	Chyby v mluvnických prostředcích brání porozumění (většine) textu.² Mluvnické prostředky jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší.
	B – Rozsah, obsah	B – Koheze, prostředky textové návaznosti	B – Rozsah	B – Rozsah
3	Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. V textu je jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. Text neobsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.	Chyby v PTN nebrání porozumění textu/části textu. Rozsah PTN je široký. PTN jsou téměř vždy použity správně a vhodně.	Slovní zásoba je široká (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).	Rozsah mluvnických prostředků je široký (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
2	Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. V textu je většinou jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. Text ojediněle obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.	Chyby v PTN jen v malé míře brání porozumění textu/části textu. Rozsah PTN je většinou široký. PTN jsou většinou použity správně a vhodně.	Slovní zásoba je většinou široká (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).	Rozsah mluvnických prostředků je většinou široký (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
1	Body zadání jsou jen ojedinele rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. V textu není ve větší míře vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. Text ve větší míře obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.	Chyby v PTN ve větší míře brání porozumění textu/části textu. Rozsah PTN je ve větší míře omezený. PTN nejsou ve větší míře použity správně a vhodně.	Slovní zásoba je ve větší míře omezená (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).	Rozsah mluvnických prostředků je ve větší míře omezený (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).
0	Body zadání nejsou rozpracovány.	PTN jsou použity nevhodně a/nebo v nedostatečném rozsahu.	Slovní zásoba je omezená a/nebo v nedostatečném rozsahu (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).	Rozsah mluvnických prostředků je omezený a/nebo mluvnické prostředky jsou v nedostatečném rozsahu (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání).

1 Charakteristika zahrnuje jak typ textu a jeho formální náležitosti, tak téma zpracované v souladu s komunikační funkcí a ve vztahu k příjemci textu.

2 Deskriptor zahrnuje i chyby pod požadovanou úroveň obtížnosti.

PŘÍLOHA 4: KRITÉRIA HODNOCENÍ PRO 2. ČÁST PÍSEMNÉ PRÁCE

	I – Zpracování zadání/obsah	II – Organizace a koheze textu	III – Slovní zásoba a pravopis	IV – Mluvnické prostředky
3	Požadovaná charakteristika textu¹ je dodržena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.	Text je souvislý s lineárním sledem myšlenek. Chyby v PTN nebrání porozumění textu/části textu. PTN jsou téměř vždy použity správně a vhodně.	Chyby ve slovní zásobě a pravopise nebrání porozumění textu. Slovní zásoba je široká (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Slovní zásoba a pravopis jsou téměř vždy použity správně (0–3 chyby).	Chyby v mluvnických prostředcích nebrání porozumění textu.² Rozsah mluvnických prostředků je široký (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Mluvnické prostředky jsou téměř vždy použity správně (0–3 chyby).
2	Požadovaná charakteristika textu¹ je většinou dodržena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).	Text je většinou souvislý s lineárním sledem myšlenek. Chyby v PTN jen v malé míře brání porozumění textu / části textu. PTN jsou většinou použity správně a vhodně.	Chyby ve slovní zásobě a pravopise většinou nebrání porozumění textu. Slovní zásoba je většinou široká (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Slovní zásoba a pravopis jsou většinou použity správně (4–6 chyby). Text je o 1 interval kratší.	Chyby v mluvnických prostředcích většinou nebrání porozumění textu.² Rozsah mluvnických prostředků je většinou široký (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Mluvnické prostředky jsou většinou použity správně (4–6 chyby). Text je o 1 interval kratší.
1	Požadovaná charakteristika textu¹ není ve větší míře dodržena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. Body zadání jsou ojediněle rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).	Text není ve větší míře souvislý s lineárním sledem myšlenek. Chyby v PTN ve větší míře brání porozumění textu / části textu. PTN nejsou ve větší míře použity správně a vhodně.	Chyby ve slovní zásobě a pravopise ve větší míře brání porozumění textu. Slovní zásoba je ve větší míře omezená (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Slovní zásoba a pravopis nejsou ve větší míře použity správně (7–9 chyby). Text je o 2 intervaly kratší.	Chyby v mluvnických prostředcích ve větší míře brání porozumění textu.² Rozsah mluvnických prostředků je ve větší míře omezený (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Mluvnické prostředky nejsou ve větší míře použity správně (7–9 chyby). Text je o 2 intervaly kratší.
0	Požadovaná charakteristika textu¹ není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Body zadání nejsou rozpracovány. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.	Text není souvislý a neobsahuje lineární sled myšlenek. Chyby v PTN brání porozumění textu / části textu. PTN jsou použity nevhodně a/nebo v dostatečném rozsahu.	Chyby ve slovní zásobě a pravopise brání porozumění (většine) textu. Slovní zásoba je omezená a/nebo v dostatečném rozsahu (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Slovní zásoba a pravopis jsou ve většině textu použity nesprávně (10+ chyby). Text je o 3 a více intervalů kratší.	Chyby v mluvnických prostředcích brání porozumění (většine) textu.² Rozsah mluvnických prostředků je omezený a/nebo mluvnické prostředky jsou v dostatečném rozsahu (vzhledem k míře rozpracování bodů zadání). Mluvnické prostředky jsou ve většině textu použity nesprávně (10+ chyby). Text je o 3 a více intervalů kratší.

1 Charakteristika zahrnuje jak typ textu a jeho formální náležitosti, tak téma zpracované v souladu s komunikační funkcí a ve vztahu k příjemci textu.

2 Deskriptor zahrnuje i chyby pod požadovanou úrovní obtížnosti.